

**Gemeente
Amsterdam**

**Actiecentrum
Veiligheid en Zorg**

Effectmonitor Top600

Resultaten en effecten van de Aanpak Top600 in 2017

Met bijdragen van:

- Politie Eenheid Amsterdam
- Het Arrondissementsparket Amsterdam (OM)
- Reclassering Nederland (RN), het Leger des Heils (LdH) en Inforsa
- Geneeskundige en Gezondheidsdienst Amsterdam (GGD)
- Werk, Participatie en Inkomen (WPI)
- Directie Openbare Orde en Veiligheid (OOV)
- Resultaat Verantwoordelijk Eenheid Onderwijs Jeugd en Zorg (PIT en Bureau Leerplicht Plus)
- Jeugdbescherming Regio Amsterdam (JBRA)
- William Schrikker Groep (WSG)
- Stadsdelen Amsterdam
- Amstelland-gemeenten

Inhoud

Samenvatting.....	3
Conclusie.....	6
Inleiding	8
Kenmerken Top600.....	9
Doelstelling 1 Verminderen (high impact) criminaliteit	10
Recidivevermindering sinds de start van de aanpak.....	10
Recidivevermindering huidige Top600 en uitstromers.....	11
Recidivevermindering hardnekkigen	12
De recidive per regiejaar	13
Recidive aan de voorkant: politieregistraties	17
De Top600 en landelijke en regionale ontwikkelingen criminaliteit	21
Doelstelling 2 Verbeteren perspectief	22
Inzet van bijzondere voorwaarden.....	22
Toeleiding naar passende zorg	24
Ontwikkelingen in zelfredzaamheid	25
Dagbesteding, inkomen, schulden en leerplicht	27
Inzet tijdens detentie.....	33
Doelstelling 3 Beperken instroom broertjes en zusjes	39
Begeleiding minderjarigen tot acht jaar door GGD Vangnet.....	39
Begeleiding minderjarigen vanaf acht jaar door het PIT	40
Uitgelichte projecten.....	43
Project Hardnekkigen.....	43
Project ISD Jongvolwassenen	44
Bijlage 1. Politieregistraties naar buurtcombinatie in 2017.....	45

Samenvatting

De Aanpak Top600 is de persoonsgerichte integrale aanpak van de 600 meest actieve veelplegers van 'High Impact Crime' (HIC) in de regio Amsterdam-Amstelland. Dit zijn overvallen, straatroven, woninginbraken, zware mishandeling, openlijke geweldpleging en moord/doodslag. In de Aanpak Top600 werken onder regie van de Gemeente Amsterdam meer dan 40 verschillende partner-organisaties uit het veiligheidsdomein, zorgdomein en sociaal domein samen. Ieder persoon op de Top600-lijst krijgt een eigen regisseur. Deze regisseur is 'de smeerolie' tussen alle organisaties, maakt een integraal plan van aanpak en stuurt op doorbraken voor de persoon die hij of zij in regie heeft. De Aanpak Top600 is onder gebracht bij het Actiecentrum Veiligheid en Zorg.

Kenmerken huidige Top600

- De Aanpak Top600 bestaat inmiddels ongeveer 7 jaar. In deze periode hebben **1354** personen op de lijst gestaan, zijn **829** personen uitgestroomd (omdat ze niet meer voldoen aan de criteria) en staan momenteel **525** personen op de lijst.
- De gemiddelde leeftijd van deze personen fluctueerde de afgelopen jaren tussen de **23** en de **28** jaar en is op dit moment **27** jaar.

Doelstelling 1: verminderen van (high impact) criminaliteit

- In 2017 is de *totale* recidive afgenomen met **48%**. Van alle HIC-delicten is de recidivevermindering het grootst bij straatroof en geweld.
- Voor personen die op de huidige Top600-lijst staan is de recidivevermindering **39% op HIC-delicten** en **28% op niet-HIC-delicten**. Voor uitstromers is de recidivevermindering: 82% op HIC-delicten en 49% op niet-HIC-delicten.
- Afgezet tegen eerdere jaren is de totale recidivevermindering redelijk stabiel. De recidivevermindering van de groep die is uitgestroomd bleef ook na de regieperiode aanhouden. Dit zou er op kunnen wijzen dat de Aanpak Top600 een langdurig effect heeft.
- Zelfs bij de 130 personen die eind 2017 al vanaf het begin van de aanpak op de lijst staan (de 'hardnekkigen') en waarbij de recidive kon worden gemeten, is in 2017 sprake van een afname van HIC-delicten ten opzichte van 2016 (- **31%**).
- Er is tevens een nieuwe, betere, methode van recidiveberekening geïntroduceerd (waarin de huidige lijst en de uitstromers beter uit elkaar gehouden worden). Volgens deze methode is de recidivevermindering van de personen op de huidige lijst 40% voor HIC en 7% voor niet-HIC, en voor de uitstromers is dat **71% voor HIC** en **22% voor niet-HIC**. We gaan in de toekomst proberen steeds meer deze laatste methode (en dus deze cijfers) te gebruiken.
- De dalende trend in criminaliteitscijfers die bij de Top600 zichtbaar is, is (veel) sterker dan de landelijke en regionale trenddaling in het aantal geregistreerde misdrijven. Kijken we dieper in de politieregistraties dan zien we daar, naast de klassieke HIC-delicten zoals inbraak en mishandeling, ook veel **drugsgelateerde zaken**, zowel met betrekking tot harddrugs als het dealen van nepdope.

Doelstelling 2: verbeteren van perspectief

- Vanaf 2014 schommelt het aandeel van de eindvonnissen waarbij een gevangenisstraf tot 720 dagen is opgelegd en waaraan bijzondere voorwaarden worden verbonden tussen de **41%** en **53%**. In de eerste / tweede helft van 2017 bedroeg dit tussen de **45%** en **46%**. Met deze voorwaarden wordt het strafrechtelijk kader ter ondersteuning gebruikt om het perspectief van Top600-personen te verbeteren.
- In 2017 heeft **52%** van de personen die uit toezicht zijn uitgestroomd (onder toezicht bij één van de drie reclasseringsorganisaties) het traject positief afgesloten, dat wil zeggen: heeft zich aan de bijzondere voorwaarden gehouden of de toezichtstermijn is afgelopen. Dit aandeel is vergelijkbaar met 2016. Bij **19%** van de Top600-personen die op de peildatum onder toezicht stonden is in 2017 één of meerdere keren het advies gegeven om het traject voortijdig negatief te beëindigen. Dit percentage ligt iets hoger dan bij niet-Top600 personen die onder toezicht staan (**14%**).
- De Top600-personen die in 2017 zijn gescreend op zelfredzaamheid (Zelfredzaamheid-Matrix), scoren gemiddeld over de verschillende domeinen 'beperkt zelfredzaam'.
- De domeinen waar de mate van zelfredzaamheid het laagst is ten tijde van de eerste screening, zijn werk & opleiding en Justitie en Financiën. Dit betekent dat minstens de helft (**50%** bij financiën en **80%** bij werk & opleiding) van de groep *niet* zelfredzaam is op genoemde domeinen tijdens een eerste screening door de GGD.
- Van de gemeten groepen geldt dat méér personen de afgelopen jaren een achteruitgang laten zien op de Zelfredzaamheid-Matrix en minder personen vooruit zijn gegaan. De ZRM wordt op dit moment alleen op jaar geanalyseerd. Mogelijk zegt dit minder dan een vergelijking van de ZRM-scores bij instroom en uitstroom.
- Op de peildatum 1 januari 2018 zijn **22** personen leerplichtig. Hiervan staan **13** personen ingeschreven op een school en met **7** personen gaat het goed (er is geen sprake van verzuim). In 2017 zijn er **167** Top600-personen jonger dan 23 jaar zonder startkwalificatie, waarvan op peildatum 1 januari 2018 **58%** actief in begeleiding is bij WPI (dit betreffen voortijdige schoolverlaters waarvoor WPI vanuit wetgeving verantwoordelijkheid draagt).
- In 2017 zijn **51** begeleidingstrajecten van WPI positief afgerond door Top600-personen ouder dan 23 jaar, waarvan **21** personen richting school en **30** personen richting werk zijn begeleid. Dit is een afname van **20%** ten opzichte van het aantal positief afgeronde begeleidingstrajecten in 2016. Een mogelijke verklaring hiervoor is de daling van het aantal Top600-personen die behoren tot de doelgroep van WPI. Gecombineerd met een toename in complexiteit van de doelgroep door de zogenoemde 'hardnekkigen' was de jaardoelstelling voor 2017 vastgesteld op 50 personen. Dit betekent dat de jaardoelstelling van WPI is behaald.
- Van de Top600 personen heeft **79%** in 2017 een openstaande vordering of boete bij het CJIB. Dit aandeel is vergelijkbaar met 2016.
- Van januari 2017 tot januari 2018 zijn er in het kader van het samenwerkingsverband met het CJIB in totaal **172** zaken van Top600-personen met schulden behandeld. Voor **90** zaken is een betalingsregeling getroffen, bij 15 is nog deze in behandeling.

- In 2017 zijn in totaal **371** personen uit detentie gekomen. Van de personen waarbij verschillende metingen zijn verricht, is in 2017 op alle leefgebieden (geldig ID-bewijs, huisvesting, inkomen, dagbesteding, zorg, schulden en motivatie) een vooruitgang te zien in de situatie na detentie in vergelijking met de situatie vóór detentie. De grootste toename is zichtbaar bij de dagbesteding: het aandeel Top600-persoon met een vorm van dagbesteding is na detentie gestegen van **35%** naar **51%**.

Doelstelling 3: beperken instroom broertjes en zusjes

- Om te voorkomen dat minderjarige kinderen in de directe omgeving van een Top600-persoon ook in crimineel gedrag vervallen, voert de GGD huisbezoeken uit (GGD Vangnet). Met **36** huisbezoeken in 2017, is sprake van een lichte daling van het aantal huisbezoeken ten opzichte van 2016.
- Naar aanleiding van de huisbezoeken is in 2017 **8** keer doorverwezen naar hulpverlening en is er **1** keer een zorgmelding gedaan bij Veilig Thuis. Hier kan GGD Vangnet terecht met een zorgmelding wanneer partijen (bijv. politie, regisseur Top600) zich zorgen blijven maken en ouders/verzorgers een gesprek blijven afhouden.
- Ook het PIT biedt begeleiding aan kinderen in de directe omgeving van een Top600-persoon. Deze begeleiding is gericht op kinderen van 8 tot 18 jaar. Van de broertjes en zusjes van een Top600-persoon heeft in 2017, evenals in 2016, **80%** bij aanvang van het traject problemen op één of meerdere leefgebieden. Het gaat dan vooral om problemen rondom de opvoedingscapaciteiten van de ouders (**67%**), vrijetijdsbesteding zoals hangen op straat, niet deelnemen aan activiteiten of sport (**64%**) en motivatie voor hulpverlening (**62%**).
- Bij alle leefgebieden is bij meer dan **40%** van de broertjes en zusjes een verbetering te zien na 12 maanden in begeleiding te zijn door het PIT. De meeste vooruitgang is geboekt op het leefgebied gedrag thuis (**64%**). De meeste achteruitgang is te zien op het gedrag op school (**25%**), hoewel ook een aanzienlijk deel (**52%**) daarop vooruitgang boekt. Gezinnen die in begeleiding zijn bij het PIT zijn doorgaans kwetsbaar waardoor een achteruitgang zelfs na 12 maanden in begeleiding mogelijk is.

Conclusie

Sinds de start van de Aanpak Top600 is er in de loop der jaren steeds meer zicht op de ontwikkeling en kenmerken van de personen in de aanpak gekomen. Tevens wordt steeds duidelijker wat wel en wat niet werkt voor de personen. De effecten van de aanpak zijn van dermate omvang dat, hoewel vanwege de complexiteit van de problematiek de invloed van andere factoren nooit geheel uit kan worden gesloten, deze effecten ondersteunend zijn voor het voortzetten van deze aanpak.

In 2017 is de totale recidive (HIC en niet-HIC) met 48% gedaald, dat is vergelijkbaar met voorgaande jaren. Voor HIC is de recidivevermindering van 64%, iets hoger dan voorgaande jaren. In dit cijfer worden ook de uitstromers (die natuurlijk veel minder plegen) meegeteld. Kijken we enkel naar de uitstromers dan is een recidivevermindering van 82% te zien op HIC, en 49% op niet-HIC. Voor personen die nog op de lijst staan is dat: 39% HIC en 28% niet-HIC.

Omdat er steeds meer uitstromers bijkomen, en hun aantal ondertussen groter is dan het aantal personen dat nu op de lijst staat, zou dat een onevenredig positief effect op de recidive kunnen hebben. Daarom is er een nieuwe methode om de recidive uit te rekenen ontwikkeld. Hier kijken we per groep (huidige Top600 en de uitstromers) en per regiejaar.

Volgens deze nieuwe methode (recidive per regiejaar) is de recidivevermindering van de huidige Top600 40% voor HIC, en 7% voor niet-HIC. Dit komt overeen met de oorspronkelijke methode. Hierin zijn dus wél de hardnekkigen (personen die sinds de start aanpak op de lijst staan) meegenomen, maar niet de uitstromers. Kijken we volgens de nieuwe methode naar de uitstromers, dan zien we een daling van 71% voor HIC, en 22% voor niet-HIC. Dit gaat dus over de uitgestroomde personen, en laten het lange termijn effect van de Aanpak Top600 zien. Deze cijfers zijn iets lager dan met de oorspronkelijke methode, maar gebaseerd op een verbeterde methodiek.

Zowel bij de Top600 als in regionale en landelijke cijfers is een trenddaling te zien in criminaliteitscijfers. De dalende trend is bij de Top600 echter (veel) sterker dan de trenddaling die landelijk en regionaal te zien is. Kijken we dieper in de politieregistraties dan zien we, naast de klassieke HIC-delicten zoals inbraak en mishandeling, ook veel drugsgerelateerde zaken, zowel met betrekking tot harddrugs als het dealen van nepdope. Dat laatste vindt, logischerwijs, voornamelijk plaats in het burgwallen gebied.

Het aandeel vonnissen met bijzondere voorwaarden blijft stabiel, en ook de verhouding tussen positief en negatief afgesloten toezichten laat geen grote wijzigingen zien.

De Zelfredzaamheid-Matrix 2017 biedt aanwijzingen dat een groot gedeelte van de groep ten tijde van de eerste screening niet zelfredzaam is op het gebied van werk & opleiding; 80% van de 74 onderzochte Top600-personen had acute problematiek of was onvoldoende zelfredzaam. Dit onderstreept het belang van een intensieve inzet vanuit WPI en Bureau Leerplicht. Zichtbaar is ook dat een positieve uitstroom uit een begeleidingstraject van WPI de recidive vermindert.

Schuldhulpverlening is vooral bekeken vanuit de samenwerking met het CJIB. Er is heel veel schuldenproblematiek binnen de Top600, waarbij de persoonsgerichte (maatwerk) afspraken die met het CJIB per casus gemaakt kunnen worden, goed van de grond gekomen zijn (vooral als die op initiatief van de regisseur plaatsvindt).

Ook met de leefgebieden waar tijdens detentie naar gekeken wordt, gaat het goed. Door de situatie op diverse leefgebieden voor en na detentie in kaart te brengen, is er meer zicht op de aandachtspunten bij start van de detentie en de behaalde resultaten gedurende de detentie. In 2017 is er op alle leefgebieden van deze monitor vooruitgang geboekt ten opzichte van de situatie voor detentie. De detentieperiode wordt duidelijk als impactmoment. Er volgen concrete acties om te zorgen dat de situatie op de leefgebieden verbetert. Zo steeg bijvoorbeeld het aandeel Top600-personen met een vorm van dagbesteding met 16%, tot 51% na detentie. Motivatie is een relatief nieuw leefgebied, dat al bij veel (89) personen is verbeterd, maar ook een weerbarstig leefgebied blijkt gezien de 93 personen met onveranderde, en 72 personen met verslechterde motivatie na detentie. Waarbij moet worden gezegd: dat betrof veelal (zeer) korte detentieperiodes waardoor maar kort aan dit leefgebied gewerkt kon worden.

Het aantal huisbezoeken van GGD Vangnet is dit jaar teruggelopen. Het PIT ziet bij 80% van de broertjes en zusjes problemen op een of meer leefgebieden, waarbij 'problematiek rond opvoedingscapaciteiten' het meest voorkomt. Echter bij alle leefgebieden is bij meer dan **40%** van de broertjes en zusjes een verbetering te zien na 12 maanden in begeleiding te zijn door het PIT. Het PIT boekt op alle leefgebieden goede resultaten, waarbij de vooruitgang op de leefgebieden stelselmatig groter is dan de achteruitgang.

Voor het komende jaar zijn ook een aantal mogelijkheden en kansen gesignaleerd om de aanpak verder te verbeteren. Zo zal verder worden ingezet op de groep van 135 personen die al vanaf het begin van de aanpak op de lijst staan (de 'hardnekkigen'), en wordt gewerkt aan het effectiever toeleiden naar ISD voor jong volwassenen.

Inleiding

De Aanpak Top600 is de persoonsgerichte integrale aanpak van de 600 meest actieve veelplegers van 'High Impact Crime' (HIC) in de regio Amsterdam-Amstelland. Dit zijn overvallen, straatroven, woninginbraken, zware mishandeling, openlijke geweldpleging en moord/doodslag. Iemand komt op de Top600-lijst als hij of zij in de afgelopen paar jaar meerdere keren is aangehouden en veroordeeld voor HIC-misdrijven. Als iemand niet meer aan deze criteria voldoet, dus een tijd lang geen (HIC-)misdrijven meer pleegt, wordt de persoon weer van de lijst gehaald. Dit wordt ieder half jaar opnieuw getoetst. In de Aanpak Top600 werken onder regie van de Gemeente Amsterdam meer dan 40 verschillende partner-organisaties uit het veiligheidsdomein, zorgdomein en sociaal domein samen. Ieder persoon op de Top600-lijst krijgt een eigen regisseur. Deze regisseur is 'de smeerolie' tussen alle organisaties, maakt een plan van aanpak en stuurt op doorbraken voor de persoon die hij of zij in regie heeft. De Aanpak Top600 is onder gebracht bij het Actiecentrum Veiligheid en Zorg.

De analyses in deze rapportage zijn gebaseerd op cijfers die zijn aangeleverd door de 15 kernpartners van de Top600-aanpak, hetgeen inhoudt dat zij ook de regisseurs leveren die op het totaal van veiligheid, zorg en sociaal domein sturen. Naast de verschillende partners binnen de gemeente Amsterdam (de Directie Openbare Orde en Veiligheid, de RVE Onderwijs Jeugd en Zorg waaronder het Preventief Interventieteam (PIT), de stadsdelen, Werk, Participatie & Inkomen (WPI), en de Geneeskundige Gezondheidsdienst (GGD), gaat het om de Amstellandgemeenten, de Politie (Eenheid Amsterdam), het Openbaar Ministerie (Arrondissementsparket Amsterdam), de Jeugdbescherming Regio Amsterdam, de William Schrikker Groep, Reclassering Nederland, Reclassering Inforsa en het Leger des Heils.

Vanwege privacy beperkingen en beperkingen op het gebied van registraties¹ kan er geen informatie worden opgenomen over de inzet van jeugdinterventies. Deze interventies zijn ingekocht door de gemeenten, dan wel worden gefinancierd door zorgverzekeraars. Het is duidelijk dat de kwaliteit van een dergelijk traject grote invloed heeft op het effect van de Aanpak Top600: in positieve zin als het goed verloopt en in negatieve zin als het niet goed verloopt.

Leeswijzer

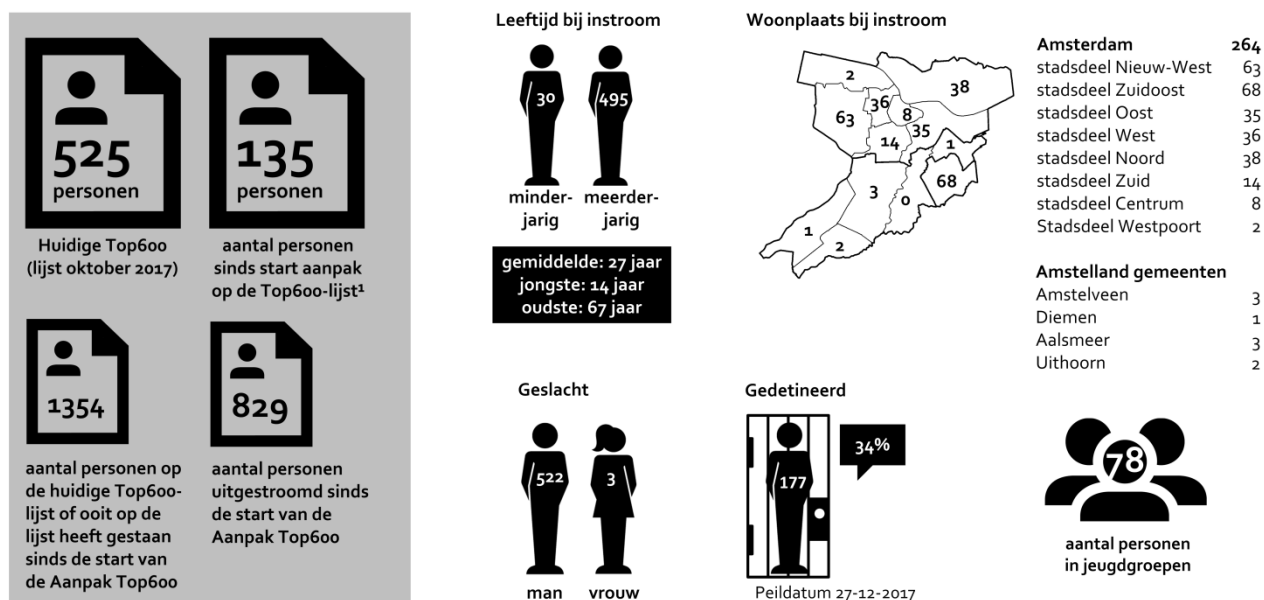
In deze rapportage worden de resultaten en effecten van de Aanpak Top600 weergegeven voor 2017. Deze worden afgezet tegen de cijfers van 2016 en waar relevant (en beschikbaar) wordt verder terug in de tijd gekeken. De resultaten en effecten zijn onderverdeeld naar de drie doelstellingen van de aanpak: (1) het verminderen van (high impact) criminaliteit, (2) het verbeteren van het perspectief van de Top600-personen en (3) het verminderen en voorkomen van in- en doorstroom van de broertjes en zusjes.

¹ Vanwege privacy beperkingen en beperkingen op het gebied van registraties is er geen informatie opgenomen in deze Effectmonitor over de inzet van jeugdinterventies. Deze interventies zijn ingekocht door de gemeenten, dan wel worden gefinancierd door zorgverzekeraars.

Kenmerken Top600

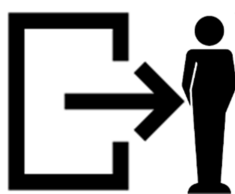
De Aanpak Top600 bestaat inmiddels bijna 7 jaar. In deze periode hebben 1354 personen op de Top600-lijst gestaan, zijn 829 personen uitgestroomd uit de aanpak en staan momenteel 525 personen op de lijst². De gemiddelde leeftijd van deze personen fluctueerde de afgelopen jaren tussen de 23 en de 28 jaar en is op dit moment 27 jaar. Van de eerste 600 personen die sinds de start van de aanpak in 2011 zijn ingestroomd, staan nu nog 135 personen op de Top600-lijst: zij voldoen nog steeds (of weer) aan de politie- en OM-criteria³.

Figuur 1. Statistieken Top600-lijst sinds 2011 en huidige Top600-lijst oktober 2017

¹Top600-persoon 1 t/m 600, ook wel aangeduid als de 'hardnekkigen'

Uitgelicht: een casus van een uitgestroomde Top600-persoon

Derryl stroomt in de Aanpak Top600 wegens het plegen van meerdere straatroven met geweld. In een gesprek met de regisseur in de penitentiaire inrichting blijkt dat hij tijdens een achtervolging met politie, uit een rijdende auto is gevallen en hierdoor dagelijks last heeft van hoofdpijn. Uit onderzoek, op verzoek van de regisseur uitgevoerd, blijkt dat hij ernstig hersenletsel heeft opgelopen en wordt een link gelegd met zijn agressieve gedrag. Na detentie volgt hij een woontraject (sloopwoningen) en wordt hij begeleid door het 'Forensisch ACT' (FACT). Ondanks zijn heftige gedrag laten de regisseur, de woonbegeleider en FACT hem niet vallen en zetten door. De begeleiding wordt geïntensiveerd en hij krijgt dagbesteding voor mensen met psychische problematiek. Aangezien het steeds beter met Derryl gaat, wordt hij aangemeld voor een Discus woning met ambulante woonbegeleiding. Inmiddels is de woning op zijn naam gezet en is de ambulante woonbegeleiding afgeschaald van wekelijks naar maandelijks contact. Hij heeft geen strafbare feiten meer gepleegd en is uit de Aanpak Top600 gestroomd.

² Deze cijfers betreffen de Top600-lijst van oktober 2017. Deze lijst wordt in deze rapportage aangeduid als 'de huidige Top600-lijst'.

³ Indien Top600-persoon niet meer aan de politie- en/of OM-criteria voldoen, maar recent (in de afgelopen twee jaar) wel langdurig gedetineerd hebben gezeten, dan voldoen ze aan de detentiecorrectie en blijven ze om die reden nog op de Top600-lijst staan. Dit wordt ieder half jaar opnieuw getoetst.

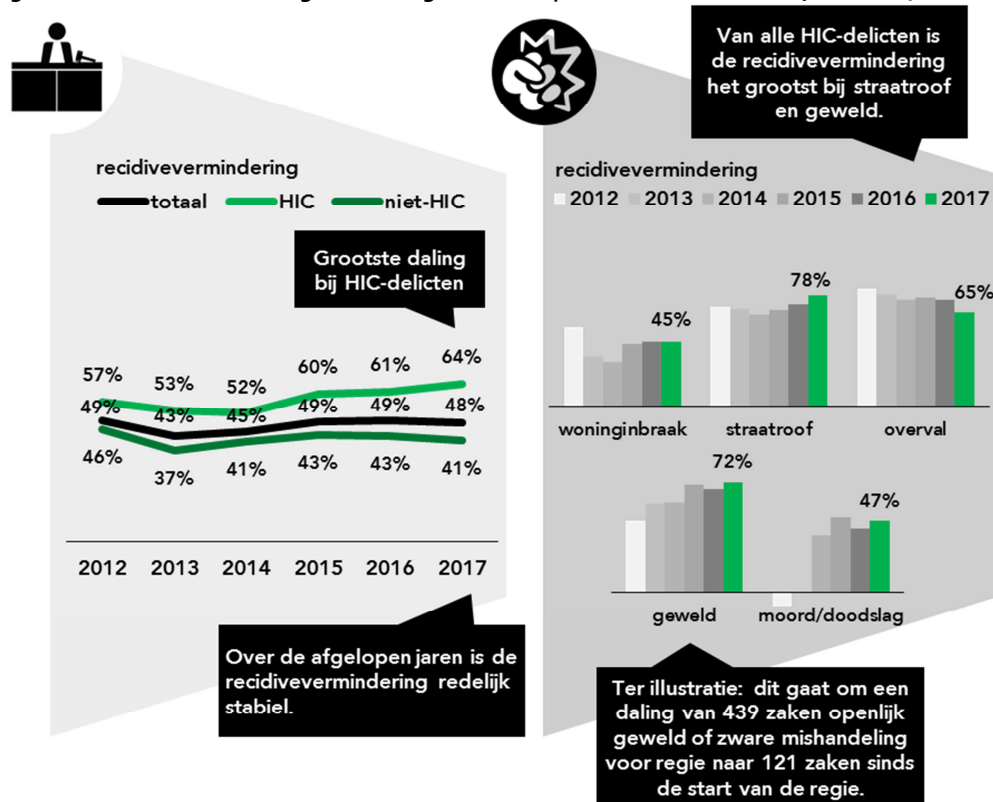
Doelstelling 1

Verminderen (high impact) criminaliteit

Recidivevermindering sinds de start van de aanpak

Sinds de start van de aanpak is de totale recidive afgenomen met 41% (zie figuur 1). De Top600-personen⁴ hadden, in de periode voordat ze in regie werden genomen, in totaal 6707 gedagvaarde zaken⁵ bij het OM. In de periode nadat zij in regie zijn genomen is dit aantal gedaald naar 3478 gedagvaarde zaken. De meeste recidivevermindering is te zien bij de HIC-delicten: 64% recidivevermindering voor HIC-delicten⁶. Binnen de HIC-delicten varieert de recidivevermindering tussen de 45% (woninginbraak) en 78% (straatroof). Hierbij dient opgemerkt te worden dat de totale dagvaardingen van HIC-delicten een relatief klein aandeel⁷ innemen binnen de totale recidive. Bij de overige (niet-)HIC-delicten, is de recidivevermindering iets lager, namelijk 41%.

Figuur 2. Recidivevermindering voor/na regie totale Top600 inclusief uitstroom, 2012-2017⁸

⁴ Het gaat hier om personen die op de peildatum 1 januari 2018 minimaal één jaar in regie zijn geweest, waarbij de periode vanaf het regiemoment tot aan de peildatum wordt vergeleken met een even lange periode vóór het regiemoment. Voor mensen die langer dan vijf jaar in regie zijn, is daarbij gekeken naar de meest recente vijf jaar, gezien de grenzen gesteld door de privacywetgeving.

⁵ Het aantal gedagvaarde zaken is de eenheid die het WODC gebruikt bij haar recidiveberekeningen.

⁶ 2044 zaken m.b.t. HIC-delicten voor regie versus 732 zaken na regie.

⁷ In de periode voor start van de regie ligt het aandeel HIC op 30%, in de periode na regie op 21%.

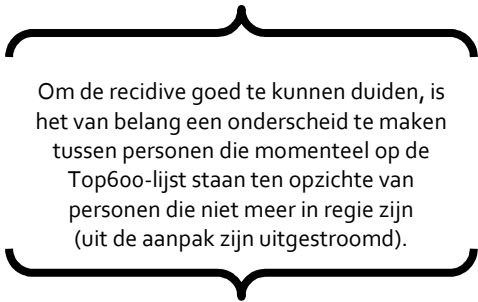
⁸ In 2017 gaat het om zaken met een pleegdatum in de periode 2006-2017, in 2016 om de periode 2006-2016.

Afgezet tegen eerdere jaren is de recidivevermindering redelijk stabiel. De lichte toename in de afgelopen jaren is te klein om te spreken van een daadwerkelijk verschil en zou (deels) kunnen worden toegeschreven aan de groeiende groep personen die inmiddels is uitgestroomd van de lijst Top600 en die wordt meegenomen in de berekening om ook de recidivevermindering na uitstroom te laten zien. Daarnaast kan de lichte toename in de recidivevermindering mogelijk ook toegeschreven worden aan een kleine wijziging in de methodiek van het opstellen van deze cijfers. Deze is dit jaar iets aangepast ten opzichte van voorgaande jaren, vanwege beperkingen door de bewaartermijnen van gegevens bij de betrokken organisaties, en zoals vastgelegd in het Algemeen Convenant Actiecentrum Veiligheid en Zorg. We hebben vastgesteld dat het effect hiervan niet meer kan zijn dan een paar procent, maar vanwege onbeschikbare gegevens is dit helaas niet nader specificeerbaar. In de paragraaf 'Recidive per regiejaar' wordt een voorzet gegeven voor een nieuwe methodiek voor de recidiveberekening die rekening houdt met deze beperking.

Recidivevermindering huidige Top600 en uitstromers

De groep Top600-personen die uit de aanpak is uitgestroomd omdat ze niet meer voldoet aan de Top600-criteria, bestaat momenteel uit 829 personen⁹. Dat zijn beduidend meer personen dan op dit moment op de lijst staan (525 personen)¹⁰, en de groep 'uitstromers' groeit bovendien bij elke nieuwe lijst (omdat dan personen in- en uitstromen).

De recidivevermindering voor de uitstromers ligt fors hoger dan bij de huidige Top600 (zie figuur 3). Dit is logisch, aangezien een vermindering in recidive tijdens regie de reden is dat deze personen konden uitstromen. Deze vermindering bleef echter ook na de regieperiode aanhouden: na regie hadden zij minder dagvaardingen dan in een vergelijkbare periode vóór regie. Dit zou erop kunnen duiden dat de Top600-aanpak een langdurig effect heeft.

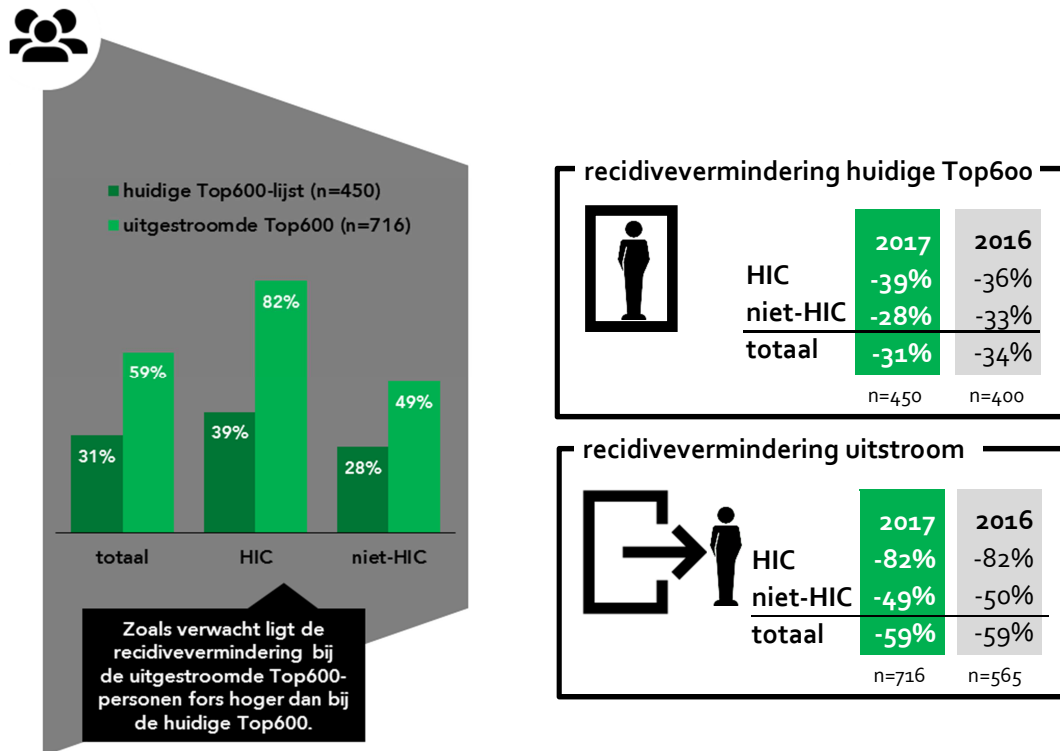
Om de recidive goed te kunnen duiden, is het van belang een onderscheid te maken tussen personen die momenteel op de Top600-lijst staan ten opzichte van personen die niet meer in regie zijn (uit de aanpak zijn uitgestroomd).

Bij de personen die op dit moment nog in de Aanpak Top600 zitten, is al wel sprake van een recidivevermindering van 40% (van HIC-delicten) in vergelijking met de periode voor regie, maar deze is uiteraard lager dan bij personen die de aanpak reeds hebben afgerond (-82% HIC-delicten). Op deze groep loopt nog een intensieve aanpak.

⁹ Waarvan 716 personen minimaal 1 jaar in regie zijn geweest, waardoor ze worden meegenomen in de recidivemeting.

¹⁰ Waarvan 450 personen minimaal 1 jaar in regie zijn geweest, waardoor ze worden meegenomen in de recidivemeting.

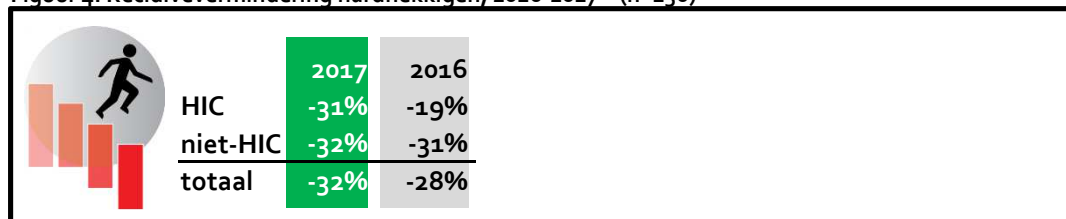
Figuur 3. Recidivevermindering voor/na regie onder personen die nu op de lijst staan of zijn uitgestroomd, 2016-2017¹¹

Recidivevermindering hardnekkigen

Naast de huidige Top600 en de uitstroom is het interessant om te kijken naar personen die al sinds het begin van de aanpak op de lijst staan, ook aangeduid als 'de hardnekkigen'¹². Eind 2017 gaat dit om 130 personen van wie de recidive is berekend. In vergelijking met vorig jaar is vooral bij HIC-delicten een grote afname te zien.

Figuur 4: Recidivevermindering hardnekkigen, 2016-2017¹⁰ (n=130)

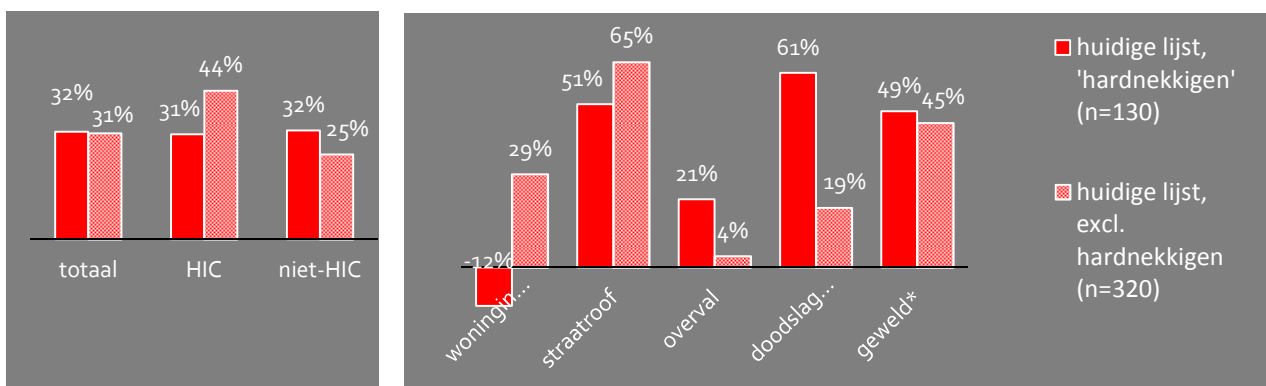

¹¹ In 2017 gaat het om zaken met een pleegdatum in de periode 2006-2017, in 2016 om de periode 2006-2016.

¹² Het gaat hier om de Top600-persoonen met de nummers 1 t/m 600.

In vergelijking met de overige personen die nu in de Aanpak Top600 zitten, ligt bij de hardnekkigen de recidivevermindering op de zwaardere HIC-delicten lager: 31% vermindering voor de hardnekkigen, tegenover 44% bij de overige (niet-hardnekkigen) personen die op dit moment op de Top600-lijst staan (niet zijnde hardnekkigen). Dit is niet heel verwonderlijk, gezien het feit dat ze nog steeds op de Top600-lijst staan en dus aan de Top600-criteria voldoen. Uitgesplitst naar HIC-delict valt op dat de hardnekkigen in vergelijking met de overige Top600 minder recidivevermindering laten zien bij straatroof en woninginbraak. Sinds de start van de regie is het aantal woninginbraken onder deze groep zelfs toegenomen, van 99 dagvaardingen voor regie naar 111 dagvaardingen sinds de start van regie.

Figuur 5: Recidivevermindering huidige Top600, hardnekkigen versus niet-hardnekkigen, 2017

De recidive per regiejaar

De Aanpak Top600 loopt inmiddels bijna 7 jaar. Voor een dergelijke periode is het niet meer alleen relevant om inzicht te hebben in de recidive voor en na regie, maar is het ook interessant om te zien hoe de recidive zich ontwikkelt in de afzonderlijke jaren nadat iemand in regie is gekomen. De laatste twee jaar voor regie wordt ook meegenomen, zodat de jaren na regie ook tegen deze (recente) periode afgezet kunnen worden. Omdat de periode dat iemand in regie is binnen de Top600 varieert en daarmee het aantal personen per jaar verschilt¹³, wordt gebruik gemaakt van gemiddelden per jaar.

Huidige Top600

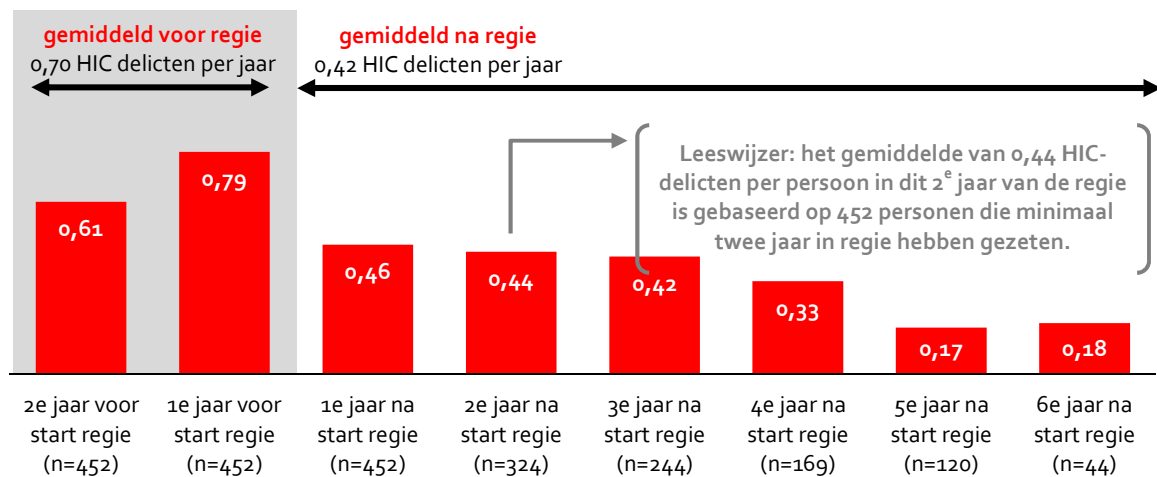
In figuur 6 wordt inzicht gegeven in de gemiddelde recidive per (regie)jaar voor de huidige Top600 (dus iedereen die eind 2017 in regie is). Direct na de start van de aanpak is een sterke vermindering te zien in de gemiddelde recidive per persoon, of nu wordt gekeken naar HIC-delicten of niet-HIC-delicten. De gemiddelde HIC-recidive neemt in het eerste jaar van regie af van 0,79 naar 0,46 HIC-delicten per jaar per persoon. Als we kijken naar het aantal personen gaat dit om 56% van alle Top600-persoonen die recidiveren in het jaar voor de start van de regie naar 35% van de personen die recidiveren in het eerste jaar van de regie.

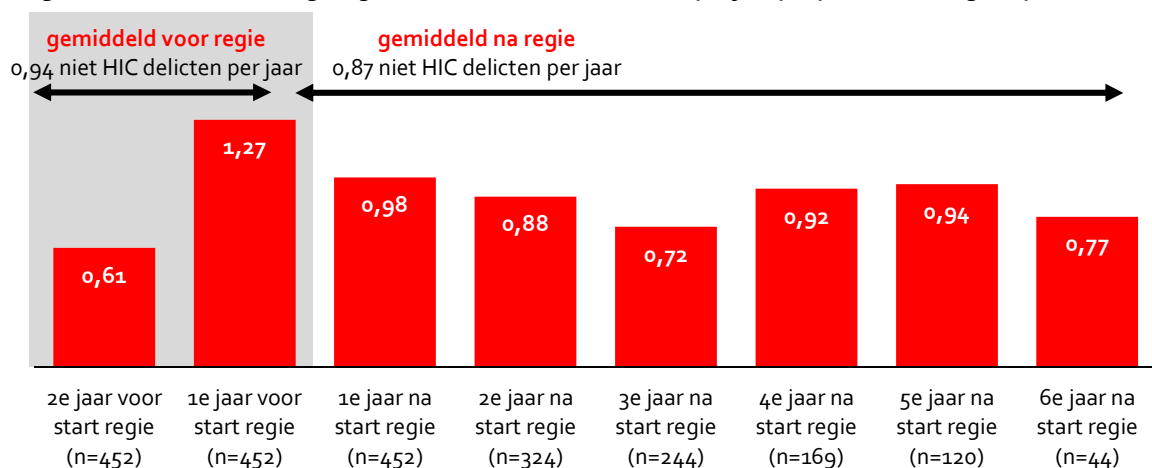
¹³ Er zijn veel meer personen die tenminste één of twee jaar in regie zijn geweest, dan personen die al vier of zelfs vijf jaar in regie zijn geweest. Om deze reden verschilt de N per periode. Zo zijn er 452 personen een jaar in regie, 324 personen minimaal twee jaar in regie en uiteindelijk 44 personen minimaal zes jaar in regie.

In de jaren erna wisselt de gemiddelde recidive per persoon. Op het oog lijkt er sprake te zijn van een verdere recidivevermindering naarmate de regie vordert, maar deze verschillen zijn te klein om te spreken van een significant verschil ten opzichte van ieder jaar ervoor¹⁴. De recidive blijft in de vijf jaar sinds de start van de regie onder het niveau van de voormeting: de situatie voordat de regie is gestart. Als het gemiddelde van de gehele nameting wordt vergeleken met de voormeting, neemt de recidive van HIC-delicten af met 40%: van gemiddeld 0,70 HIC-delicten naar 0,42 HIC-delicten per jaar per persoon. Bij de niet-HIC delicten is een vergelijkbare, doch lichtere ontwikkeling te zien, de gemiddelde recidive neemt na regie met 7% af, van 0,94 niet HIC-delicten per jaar per persoon af naar 0,87 niet-HIC delicten. Deze afnames vinden dus plaats tijdens regie, maar nog voor de uitstroom. Ook de hardnekkigen zijn in deze cijfers meegenomen.

Figuur 6. Gemiddeld aantal gedagvaarde zaken HIC-delicten per jaar per persoon, huidige Top600, 2017

Figuur 7. Gemiddeld aantal gedagvaarde zaken niet-HIC-delicten per jaar per persoon, huidige Top600, 2017

¹⁴ De betrouwbaarheid van een gemiddelde is afhankelijk van de omvang van de groep en bepaalt daarmee of een verschil ook een daadwerkelijk verschil is. Hoe kleiner de groepsgrootte, hoe minder betrouwbaar (lees: hoe minder precies) het weergegeven gemiddelde is. Zo kan met 95% betrouwbaarheid worden gezegd dat een gemiddelde van 0,34 op een groep van 120 personen (zie het 5^e jaar na start regie bij HIC) in werkelijkheid ergens tussen de 0,16 en de 0,52 ligt.

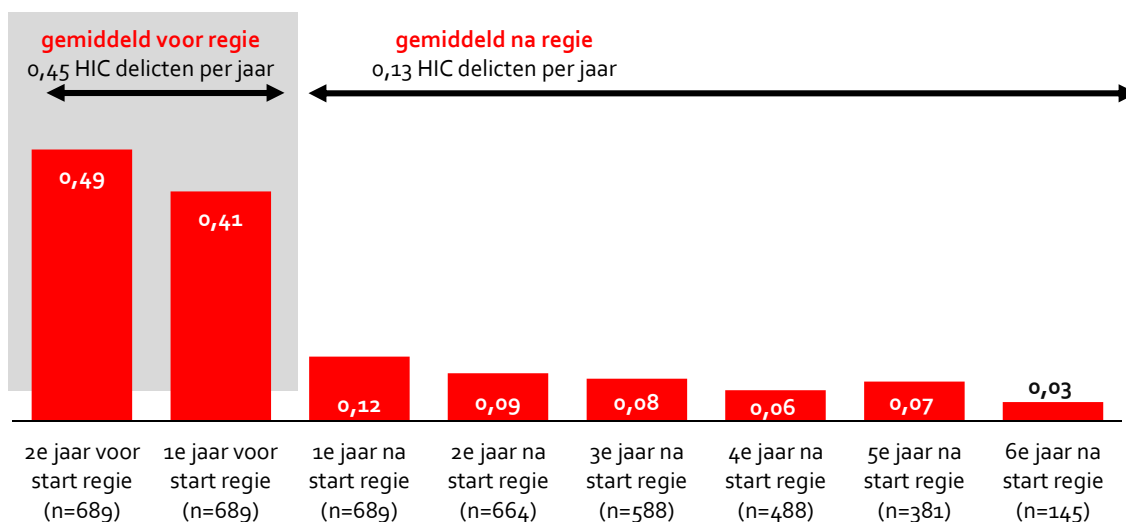
Uitgestroomde Top600

In figuur 8 en figuur 9 wordt inzicht gegeven in de gemiddelde recidive per (regie)jaar voor de groep Top600-personen die uit de aanpak is uitgestroomd omdat ze niet meer voldoet aan de Top600-criteria. Net zoals bij de huidige Top600 is bij deze groep direct na de start van de aanpak een sterke vermindering te zien in de gemiddelde recidive per persoon, of nu wordt gekeken naar HIC-delicten of niet-HIC-delicten. De gemiddelde HIC-recidive neemt *in het eerste jaar van regie* af van 0,41 naar 0,12 HIC-delicten per jaar per persoon. Qua aantal personen gaat dit om een vermindering van 34% van alle Top600-personen die recidiveert in het jaar voor de start van de regie naar 10% in het eerste jaar van de regie. In de jaren erna wisselt de gemiddelde recidive per persoon, net zoals bij de huidige Top600. Ook hier zijn de verschillen tussen de jaren te klein om te spreken van een significant verschil ten opzichte van ieder jaar ervoor. De recidive blijft in de vijf jaar sinds de start van de regie onder het niveau van de voormeting: de situatie voordat de regie is gestart. Als het gemiddelde van de gehele nameting wordt vergeleken met de voormeting, neemt de recidive van HIC-delicten af met 71%: van gemiddeld 0,45 HIC-delicten naar gemiddeld 0,13 HIC-delicten per jaar per persoon. Bij de niet-HIC delicten is een vergelijkbare ontwikkeling te zien; deze dalen van met 22%: van gemiddeld 0,69 HIC-delicten naar 0,54 HIC-delicten per jaar per persoon.

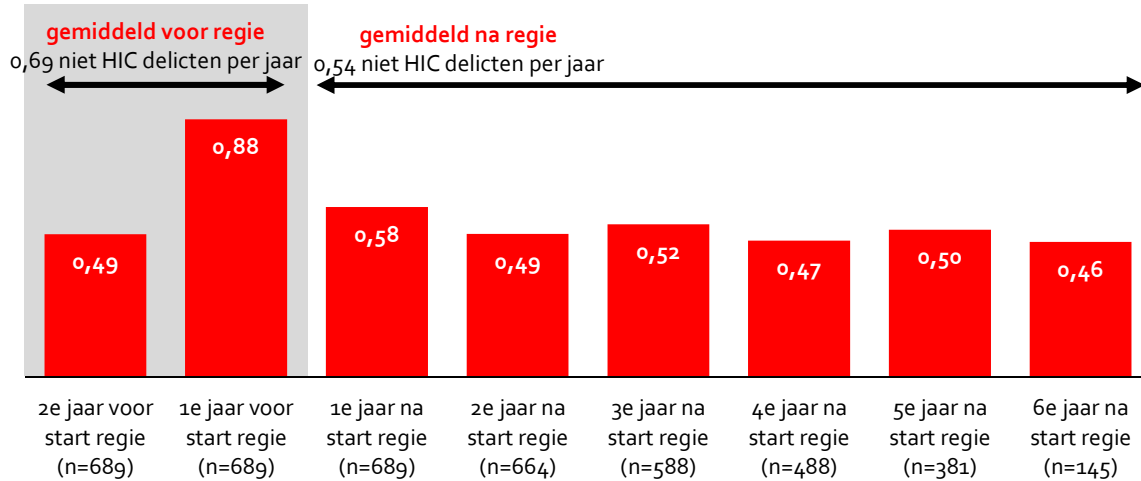
-71%

Recidivevermindering
HIC voor regie vs
na regie (van 0,45 pp
naar 0,13 pp)

Figuur 8. Gemiddeld aantal gedagvaarde zaken HIC-delicten per jaar per persoon, uitgestroomde Top600, 2017

Figuur 9. Gemiddeld aantal gedagvaarde zaken niet HIC-delicten per jaar per persoon, uitgestroomde Top600, 2017

In vergelijking met de huidige Top600 valt op dat de voormeting fors verschilt tussen de huidige Top600 en de uitgestroomde Top600: 34% van de uitstromers is in het eerste jaar voor de start van de regie gedagvaard voor een HIC-feit, tegenover 56% bij de huidige Top600. Deels kan dit verklaard worden door het verschil in samenstelling tussen beide groepen: de huidige Top600 bevat bijvoorbeeld ook personen die al langdurig op de Top600-lijst staan, ook wel aangeduid als de "hardnekkigen" (zie een uitgebreide toelichting hierover in het hoofdstuk met uitgelichte projecten). De uitgestroomde Top600 bevat ook personen die zijn uitgestroomd na één jaar regie. Van deze groep is het niet verwonderlijk dat zij in het jaar voorafgaand aan de aanpak al minder ernstig gedrag laten zien (lees: minder frequent zijn gedagvaard). Daarnaast valt op dat het aantal personen dat recidiveert bij de uitgestroomde Top600 meer is afgenomen dan bij de huidige Top600. Dit komt overeen met de eerder beschreven verschillen in de totale recidivermindering (zie figuur 3).

Recidive aan de voorkant: politieregistraties

Naast de recidive wordt in deze effectmonitor ook nog verder inzicht gegeven in de politieregistraties van de Top600-persoon. Hierbij wordt in deze verdiepende analyse gekeken naar het type registratie¹⁵ en de spreiding naar buurt van de 525 Top600-persoon van de lijst van oktober 2017. In 2017 zijn er in totaal 1817 politieregistraties als verdachte, betrokkene of slachtoffer. In 75% gaat het om een registratie als verdachte¹⁶, in 23% om een registratie als betrokkene¹⁷ en in 2% een registratie als slachtoffer. In 2017 zijn er minder politieregistraties in vergelijking met 2016 (2016: 1974 registraties en 2017: 1817 registraties).

Politieregistraties huidige Top600 naar type registratie

Figuur 10 geeft inzicht in de meest voorkomende type registraties in 2017 van de huidige Top600. In 2017 zijn Top600-persoon het meest geregistreerd voor APV-overtredingen (22%), gevolgd door mishandeling (14%) en overlast (12%). Bij APV-overtredingen gaat het voornamelijk om het bezit van nepdope (36%), om samenscholing, ongeregelde heden en ordeverstoringen (16%) en om openlijk gebruik (14%). Bij de overige vermogensdelicten gaat het in ruim de helft (54%) van de registraties om heling. Bij mishandeling gaat het bij meer dan de helft (59%) van de registraties om de rol van betrokkene (en dus niet als verdachte). Bij de overlast registraties zijn nagenoeg alle registraties in de rol van betrokkene geregistreerd (100%)¹⁸. De categorie drugshandel, bestaande uit 86 registraties, bestaat voornamelijk uit registraties voor het bezit van harddrugs (41%) en de handel in harddrugs (38%).

Wanneer enkel naar de registraties in de rol van *verdachte* wordt gekeken, dan wordt (naast de 27% APV-overtredingen) ook de betrokkenheid bij diefstal duidelijk: het gaat dan om diefstal en/of inbraak in een woning (10%) en overige vermogensdelicten (9%).

In 2017 waren in totaal 39 registraties waarin Top600-persoon zelf slachtoffer waren. De meeste registraties als slachtoffer zijn voor mishandeling (26%), gevolgd door diefstal van brom-, snor-, fietsen (15%), zakkenrollerij (10%) en overige vermogensdelicten (10%).

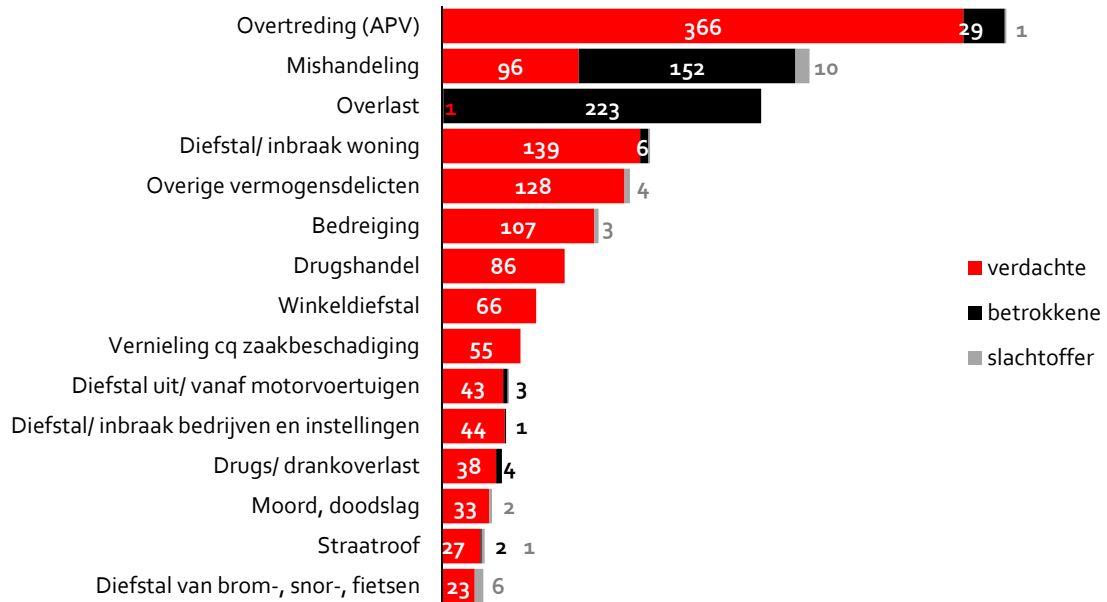
¹⁵ Hierbij wordt de indeling van de maatschappelijke klasse gehanteerd die OOV heeft opgesteld. Hierdoor wordt niet het totale beeld van alle politieregistraties weergegeven (zo blijven verkeersovertredingen bijvoorbeeld buiten beeld).

¹⁶ 'Verdachte': de persoon over wie (door feiten of omstandigheden) een redelijk vermoeden van schuld aan enig strafbaar feit voortvloeit of tegen wie de vervolging is gericht (Artikel 27 W.v.Sv). In het geval dat de omstandigheden wel verdacht zijn, maar er (nog) geen feiten zijn gepleegd, en op een persoon die wel met een voorval te maken heeft niet een meer specifieke rol van toepassing is (zoals verdachte, aangever, getuige, melder of slachtoffer), wordt een persoon als betrokkene geregistreerd.

¹⁷ 'Betrokkene': de persoon die met een voorval (niet zijnde delict gerelateerd) te maken heeft en op wie niet een meer specifieke rol van toepassing is (zoals verdachte, aangever, getuige, melder of slachtoffer).

¹⁸ Hoewel er 1 registratie in de rol van betrokkene is geregistreerd is het aandeel 100% vanwege een afrondingsverschil.

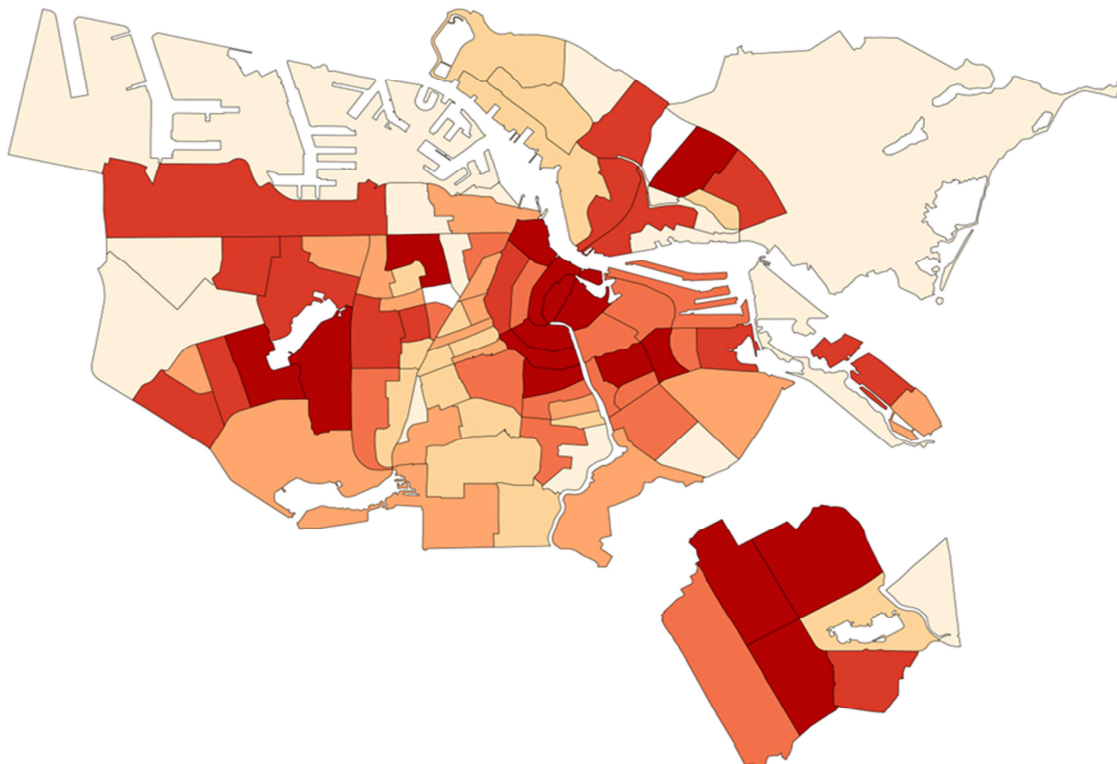
Figuur 10. Meest voorkomende politieregistratie, naar rol, 2017 (n=525)

Politieregistraties huidige Top600 naar buurt

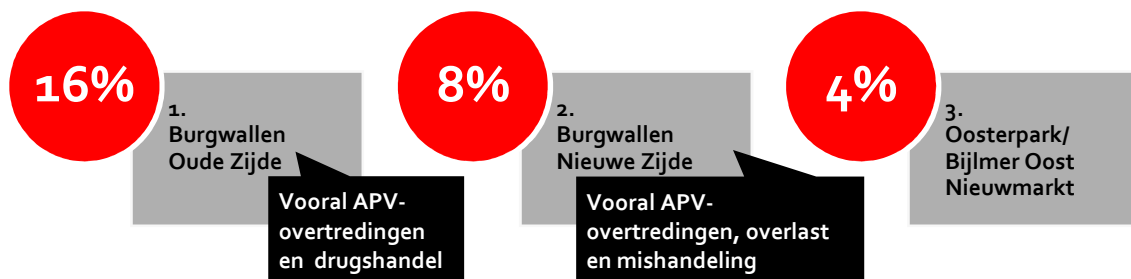
Hoe zijn deze registraties verdeeld over de verschillende gebieden in Amsterdam? In figuur 11 is een overzicht te zien van alle registraties, ongeacht welke rol, per buurtcombinatie in Amsterdam.

Figuur 11. Totaal aantal politieregistraties per buurtcombinatie, 2017

In figuur 10 is een overzicht te zien van de 15 meest voorkomende registraties als verdachte en betrokkene¹⁹ in 2017, uitgesplitst naar de top 10 Amsterdamse buurtcombinaties met het hoogst aantal politieregistraties. In bijlage 2 staat een weergave voor alle Amsterdamse buurtcombinaties²⁰.

Figuur 12. Top drie aantal registraties als verdachte en betrokkene per type registratie en buurtcombinatie, 2017

Van de 1145 registraties²¹ in 2017, in de rol van verdachte en betrokkene, vindt ongeveer een kwart (24%) van de voorvallen plaats in de Burgwallen). Volgend hierop vinden de voorvallen het meest plaats in de buurten Oosterpark (4%), Bijlmer Oost (4%), Nieuwmarkt/ Lastage (4%), Weteringschans (3%) en Bijlmer Centrum (3%).

Op stadsdeelniveau wordt het merendeel van de feiten geregistreerd in het Centrum (39%), gevolgd door Oost (15%), Nieuw-West (12%), Zuidoost (12%) en West (9%).

Ongeveer één derde (31%) van de registraties zijn buiten Amsterdam voorgevallen (17%) of is de postcode van de plaats van het voorval onbekend²² (14%). Van de registraties buiten Amsterdam worden de meeste feiten geregistreerd in Rotterdam (6%) Den Haag (6%), Almere (6%), Zaandam (6%) en Uithoorn (5%).

Wanneer gekeken wordt naar buurtverschillen in het type registratie, dan valt op dat APV-overtredingen door Top600-personen voornamelijk in de Burgwallen (60%) plaatsvinden (Burgwallen-Oude Zijde: 45% en Burgwallen-Nieuwe Zijde: 15%). Het gaat hierbij veelal om het bezit van nepdope (55%). Hoewel bij de volgende type registraties sprake is van veel spreiding over de verschillende buurten in Amsterdam, wordt mishandeling het meest geregistreerd in de Bijlmer Oost (9%), overlast vindt het meest plaats in Middelveldsche Akerpolder/Sloten (9%), inbraak in woningen komt het meeste voor in Bijlmer Oost (10%) en overige vermogensdelicten wordt het vaakst geregistreerd in Slotervaart (9%). Wanneer ingezoomd wordt op drugshandel dan is te zien dat ongeveer de helft (47%) van de feiten wordt gepleegd in Burgwallen-Oude Zijde.

¹⁹ In dit overzicht wordt voor de leesbaarheid enkel inzicht gegeven in de 15 meest voorkomende type registraties.

²⁰ Van de 15 meest voorkomende registraties als verdachte en betrokkene in 2017.

²¹ Registraties waarvan de postcode van het voorval bekend is en binnen Amsterdam valt.

²² De postcode van het voorval is dan niet ingevuld in de politieregistraties.

Figuur 13. Top tien buurtcombinaties met hoogst aantal politieregistraties als verdachte of betrokkene, naar type registratie, 2017

buurtcombinatie	type registratie															totaal
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
(A00) Burgwallen-Oude Zijde	144	6			1	2	27	3				2				185
(A01) Burgwallen-Nieuwe Zijde	47	7	10		4	3	1	7	2			4	1			86
(M28) Oosterparkbuurt	12	4	12	2	3	7	2		1	1					3	47
(T94) Bijlmer oost (e,g,k)	4	13	3	9	5	3		3	1			1	1	2	1	46
(A04) Nieuwmarkt/Lastage	26	1		1	3		1	2	1			1	2	2		40
(A07) Weteringschans	12	8		1	5	2	6	1				1		1		37
(T93) Bijlmer centrum (d,f,h)	11	5	5	3	2	1	1	1	3			1	2	1		36
(A03) Grachtengordel-zuid	11	4		1		2	2		1	9	1	1		3		35
(T96) Holendrecht/Reigersbos	2	2	9	2	3	4	3	1	1					2		29
(K24) Oude Pijp	8	2	7	1				2				6				26

Categorie	Type registratie
1	Overtreding (APV)
2	Mishandeling
3	Overlast
4	Diefstal/inbraak woning
5	Overige vermogensdelicten
6	Bedreiging
7	Drugshandel
8	Winkeldiefstal
9	Vernieling cq zaakbeschadiging
10	Diefstal uit/ vanaf motorvoertuigen
11	Diefstal/ inbraak bedrijven en instellingen
12	Drugs/ drankoverlast
13	Moord, doodslag
14	Straatroof
15	Diefstal van brom-, snor-, fietsen

De Top600 en landelijke en regionale ontwikkelingen criminaliteit

De dalende trend die zichtbaar is bij de Top600 is ook landelijk, regionaal en binnen de gemeente Amsterdam zichtbaar. De recidivevermindering is bij de Top600 echter aanzienlijk groter. Hierbij moet wél worden opgemerkt dat landelijk en regionaal wordt uitgegaan van geregistreerde misdrijven (aangiftes en meldingen) om inzicht te geven in de criminaliteitsontwikkeling. Voor de Top600 geldt dat dit beeld is gebaseerd op aanhoudingen en dagvaardingen. De cijfers zijn daarmee niet één-op-één vergelijkbaar maar geven wel een trend weer.

Binnen de politie-eenheid Amsterdam is in 2017 een daling van 5% te zien in het aantal geregistreerde misdrijven (aangiftes en meldingen). Landelijk zien we een daling van 4% in het aantal meldingen en 3% in het aantal aangiftes in de periode 2012-2017²³. Voor personen die momenteel op de Top600 lijst staan, is de recidivevermindering voor het totaal aantal delicten 31% en bij personen die zijn uitgestroomd 59%.

Als specifiek gekeken wordt naar de HIC-delicten dan is hetzelfde beeld zichtbaar. Zo daalde het aantal geweldsdelicten in de gemeente Amsterdam het afgelopen jaar met 20% en landelijk met 7% (aangiftes) en 4% (meldingen)²⁴ terwijl het aantal geweldsdelicten dat is gepleegd door Top600 personen in 2017 met maar liefst met 45% is afgenomen ten opzichte van het jaar daarvoor. Ook voor de andere HIC-delicten (met uitzondering van woninginbraken en overvallen) is stadsbreed een afname te zien in het aantal geregistreerde misdrijven. Opmerkelijk is de stijging van het aantal woninginbraken en overvallen in de gemeente Amsterdam in 2017²⁵. Hierbij wijkt het beeld in de gemeente af van het landelijke beeld waar juist een daling zichtbaar is in het aantal woninginbraken en overvallen. De Top600 wijkt positief van het gemeentelijke beeld af. Binnen de Top600 is voor alle HIC-delicten een afname te zien met uitzondering van woninginbraken waarbij dit laatste vooral wordt veroorzaakt door de groep hardnekkigen.

²³ Bron: Veiligheidsmonitor 2017, Centraal Bureau voor de Statistiek.

²⁴ Er moet hier wel rekening worden gehouden met het feit dat de definitie van geweldsmisdrijven breder is dan alleen mishandeling.

²⁵ Bron: Raadsbrief Veiligheidscijfers Amsterdam 2017.

Doelstelling 2

Verbeteren perspectief

Binnen de Aanpak Top600 is er veel aandacht voor de zorg die nodig is om een Top600-persoon aan te zetten tot duurzame gedragsverandering. Een belangrijk onderdeel hiervan is de inzet op het verbeteren van het perspectief en de maatschappelijke kansen van Top600-personen. Daar waar nodig en mogelijk wordt dit ondersteund vanuit een strafrechtelijk kader, bijvoorbeeld door zorg op te nemen in de bijzondere voorwaarden bij een vonnis of een schorsing. Zo wordt de Top600-persoon extrinsiek gemotiveerd om deel te nemen aan de benodigde zorg.

Inzet van bijzondere voorwaarden

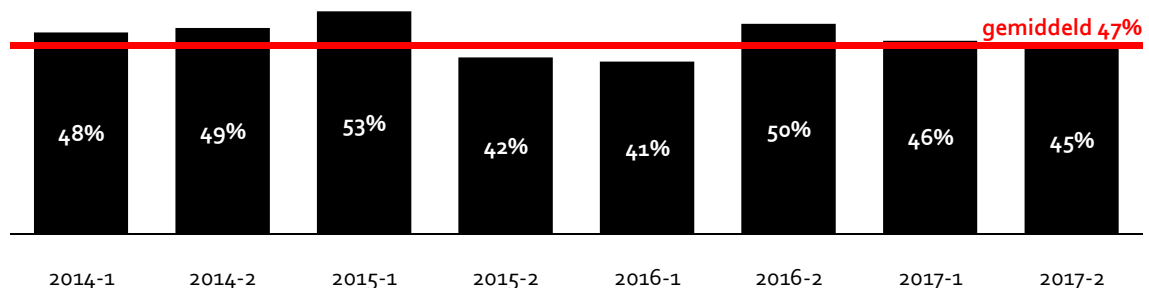

Een justitieel kader biedt een 'stok achter de deur' en is een belangrijk middel bij het voorkomen van recidive en het motiveren van een Top600-persoon om mee te werken aan het opgestelde plan van aanpak. Op verzoek van het Openbaar Ministerie adviseren de drie reclasseringsorganisaties (3RO: Inforsa, Leger des Heils en Reclassering Nederland) de rechter over de op te leggen bijzondere voorwaarden. De Top600-regisseur levert 3RO hiervoor actuele informatie over de persoon, zodat de voorwaarden op maat gemaakt kunnen worden en ondersteunend kunnen zijn aan het Top600 plan van aanpak.

Bij eindvonnissen waarbij een gevangenisstraf tot 720 dagen is opgelegd, wordt in de tweede helft van 2017 in 45% van de gevallen bijzondere voorwaarden aan verbonden²⁶. Dit aandeel is vergelijkbaar met het eerste half jaar van 2017, zie figuur 14. Als langer wordt teruggekeken sinds 2014, schommelt het aandeel bijzondere voorwaarden bij eindvonnissen tussen 41% en 53%, met een gemiddelde van 47% over de gehele periode.

Een bijzondere voorwaarde kan aan een (deels) voorwaardelijk straf worden verbonden om risico's te beperken en te werken aan gedragsverandering met als doel recidive te voorkomen.

Figuur 14. Aandeel bijzondere voorwaarden, per half jaar, 2014-2017

²⁶ Bij een onvoorwaardelijke gevangenisstraf van meer dan één jaar kunnen aan de voorwaardelijke invrijheidstelling ook bijzondere voorwaarden worden verbonden. Daar zijn op dit moment geen cijfers van beschikbaar.

Toezihten

Indien er bijzondere voorwaarden worden opgelegd, zijn voor volwassenen de drie reclasseringsorganisaties verantwoordelijk voor het toezicht op de uitvoering van die voorwaarden door de betreffende persoon²⁷. Het toezicht op bijzondere voorwaarden kan in verschillende vormen plaatsvinden. De belangrijkste is toezicht op voorwaarden bij een (deels) voorwaardelijke straf. Daarnaast houdt de reclassering bijvoorbeeld ook toezicht op voorwaarden bij een schorsing, een voorwaardelijke invrijheidsstelling of in het kader van een maatregel.

De inzet van reclasseringstoezicht is een belangrijk instrument voor de combinatie van straf en zorg. Door middel van een reclasseringstoezicht kan de persoon met een stok achter de deur gestimuleerd worden om mee te werken aan zorginterventies.

Indien een Top600-persoon zich niet houdt aan één van de opgelegde voorwaarden, kan de reclasseringsorganisatie de overtreding bij een officier van justitie melden en adviseren het toezicht voortijdig negatief te beëindigen. Deze kan de ten uitvoerlegging van de voorwaardelijke straf bij de rechter vorderen²⁸. Van de 247 personen die op de peildatum onder toezicht stonden, heeft 3RO in 2017 voor 47 Top600-personen (19%) één of meerdere keren het advies gegeven aan de officier van justitie om het toezicht voortijdig negatief te beëindigen. Dit betekent dat deze toezichten in afwachting waren van een vervolgbeslissing. In vergelijking met andere personen die onder toezicht staan van 3RO in regio Amsterdam maar die niet in de Top600 Aanpak zitten, krijgen Top600-personen iets vaker het advies om het toezicht vroegtijdig te beëindigen (14% ten opzichte van 19% bij Top600-personen).

In 2017 is het toezicht op 101 Top600-personen afgesloten²⁹, zie figuur 15. Van de 101 personen zijn 53 personen (52%) positief uit toezicht gestroomd. Er is sprake van een positieve afsluiting bijvoorbeeld als een persoon zich aan de bijzondere voorwaarden heeft gehouden of als de toezichtstermijn is afgelopen. Van een negatieve afsluiting is sprake als iemand zich niet aan de bijzondere voorwaarden heeft gehouden en het toezicht na een besluit van de rechter is opgeheven. Ter vergelijking: in heel 2016 is in 51% van de gevallen het toezicht positief afgesloten. Het cijfer van 2017 is dus vergelijkbaar met 2016.

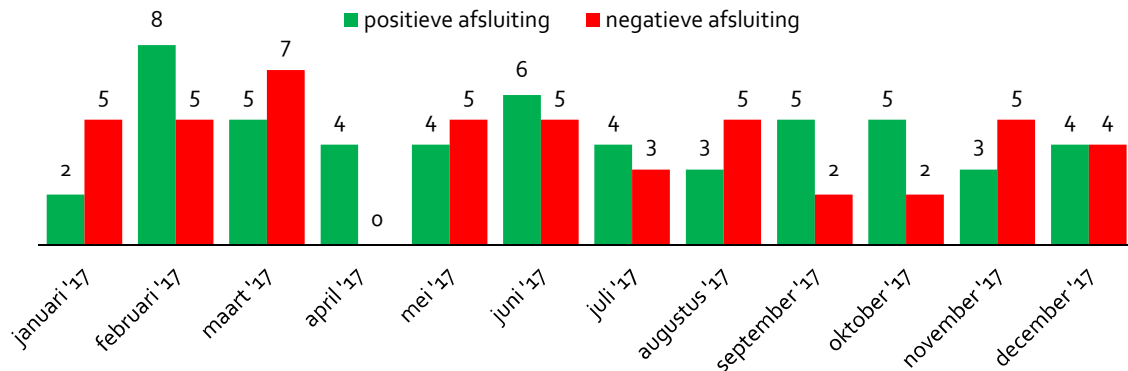
Een reclasseringswerker stimuleert, motiveert en controleert de onder toezicht gestelde om de bijzondere voorwaarden na te leven.

²⁷ Reclassering houdt toezicht op de vrijheidsbeperkende en gedragsbeïnvloedende voorwaarden. De politie heeft, naast de reclassering, ook een taak bij de vrijheidsbeperkende voorwaarden.

²⁸ Uitzondering hierop vormt een zaak die voorwaardelijk is geseponeerd door de officier van justitie met een reclasseringstoezicht als bijzondere voorwaarde. In dat geval meldt de reclasseringsorganisatie dit bij de officier van justitie, die vervolgens kan besluiten om de persoon te dagvaarden.

²⁹ Op 1 januari waren er 247 Top600-personen (47%) onder begeleiding van 3RO.

Figuur 15. Aantal personen waarvan het toezicht is afgesloten per maand, 2017

Toeleiding naar passende zorg

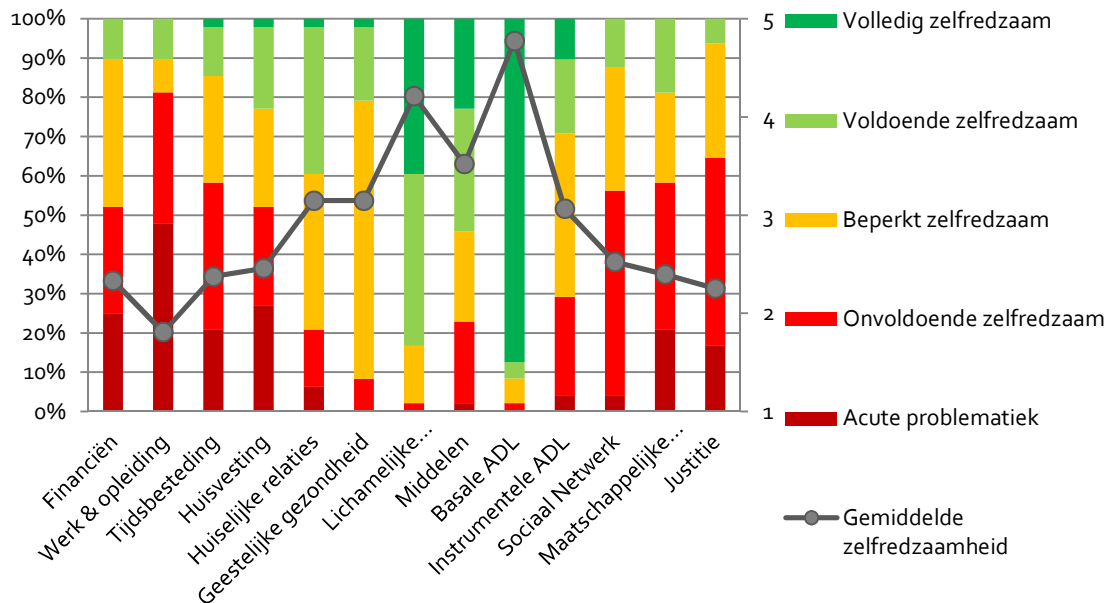

Vanuit de Top600 wordt ingezet op het screenen van alle Top600-personen om na instroom op de Top600-lijst inzicht te krijgen in hun problematiek en om daarop aansluitend passende hulpverlening/dienstverlening in te kunnen zetten. Voor de Top600 verzorgt de GGD de screening. Een vast onderdeel van de screening is het afnemen van een zogenaamde Zelfredzaamheid-Matrix (ZRM). In de loop van 2017 heeft de GGD een nieuwe ZRM uitgebracht. Met de nieuwe ZRM is het aantal domeinen waarop de zelfredzaamheid wordt gemeten van 11 naar 13 gegaan³⁰.

In 2017 zijn in totaal 74 Top600-personen gescreend door de GGD, waarvan 58 personen met de vernieuwde ZRM (verder 'ZRM 2017' genoemd). In figuur 16 is een beeld te zien hoe de gescreende Top600-personen scoorden op de ZRM 2017. De gemiddelde zelfredzaamheid per domein is in het figuur zichtbaar gemaakt met de grijze lijn. De gemiddelde zelfredzaamheid over alle domeinen is 3, wat gelijk staat aan 'beperkt zelfredzaam'. De resultaten laten zien dat de groep Top600-personen een relatief hoge gemiddelde zelfredzaamheid hebben op de domeinen lichamelijke gezondheid (4,2) en middelen (3,5). De gemiddelde score op het domein middelen (een 3,5) zit tussen 'beperkt zelfredzaam' en 'voldoende zelfredzaam' in. Ondanks dat dit een van de domeinen is waarop deze groep Top600-personen de hoogste mate van zelfredzaamheid laat zien, heeft een deel van de personen wel degelijk problemen met gokken, drugs- en/of alcoholgebruik dat ook van invloed is op hun dagelijks functioneren. De domeinen waar de mate van zelfredzaamheid tijdens de eerste screening conform verwachting het laagst is, zijn: werk & opleiding (1,8), justitie (2,2) en financiën (2,3). Dit betekent dat minstens de helft (tussen de 50% bij financiën en de 80% bij werk & opleiding) van de groep niet zelfredzaam is op deze domeinen. Bij deze groep is de gemiddelde mate van zelfredzaamheid bij het domein huisvesting 2,5. Bijna 3 op de 4 personen van deze groep is beperkt of niet zelfredzaamheid op dit domein. De huisvesting lijkt dus, op basis van de screening van deze groep Top600-personen, een punt te zijn waarop aandacht nodig blijft.

³⁰ Het domein 'dagbesteding' is opgesplitst in 'Werk & Opleiding' en 'Tijdsbesteding'. Ook het domein 'activiteiten dagelijks leven (ADL)' is opgesplitst naar 'basale ADL' en 'instrumentele ADL'. Basale ADL gaat over activiteiten die je doet om lichamelijke veiligheid en welzijn te behouden (bv. persoonlijke hygiëne en voeden). Bij instrumentele ADL gaat het om activiteiten die je doet om in je omgeving veilig en duurzaam te functioneren (zoals medicatie innemen en inkopen doen).

Figuur 16. Verdeling van de ZRM 2017-scores voor elk domein tijdens de eerste screening/meting

Ontwikkelingen in zelfredzaamheid

Van de huidige Top600 is per persoon de ontwikkeling in zelfredzaamheid tussen 2016 en 2017 *per domein* in kaart gebracht³¹. Een ZRM-verschilscore wordt verkregen door de scores op de afzonderlijke domeinen tussen 2017 en 2016 (variërend van 1 t/m5) van elkaar af te trekken en kan maximaal variëren tussen -4 (maximale achteruitgang) en +4 (maximale vooruitgang). Een score van 0 betekent dat de scores op de twee meetmomenten gelijk was.

Deze analyse geeft zicht op de domeinen waarin de zelfredzaamheid van de Top600-personen in 2017 *voor- of achteruit* is gegaan ten opzichte van 2016. Voor deze analyse zijn alleen ZRM's meegenomen die volledig zijn ingevuld door de regisseur (n = 128), zodat een compleet beeld over alle domeinen beschikbaar is.

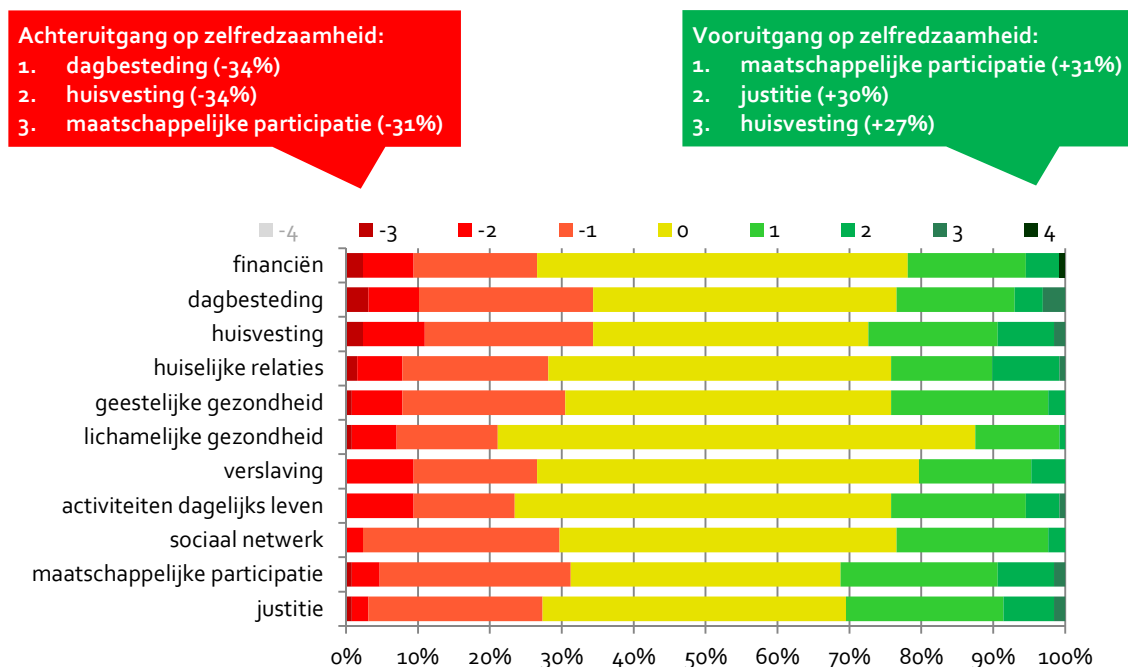
Met de ZRM kan de ontwikkeling van zelfredzaamheid op verschillende domeinen of leefgebieden in kaart worden gebracht. Binnen de Top400 en Top600 wordt de ZRM elke zes maanden opnieuw ingevuld door de regisseur, ter verheldering van de zorg- en ondersteuningsbehoeften en om ontwikkelingen op de leefgebieden tijdens de regievoering inzichtelijk te maken.

De ZRM-scores zijn hier geanalyseerd per jaar. Dat zegt iets over hoe de groep Top600 personen er als geheel in 2017 op voor- of achteruit is gegaan. Er zou ook gekeken kunnen worden naar de ontwikkeling van de ZSM-scores van start regie tot uitstroom (per persoon en dan het gemiddelde). Deze analyse is in ontwikkeling.

³¹ In de loop van 2017 heeft de GGD een nieuwe ZRM uitgebracht. Top600-regisseurs worden in 2018 opgeleid in het invullen van de nieuwe versie van de ZRM. De cijfers in deze Effectmonitor zijn gebaseerd op de originele ZRM.

Als gekeken wordt naar deze verschijscores tussen 2016 en 2017 dan is te zien dat gemiddeld de meeste achteruitgang in zelfredzaamheid wordt waargenomen op de domeinen dagbesteding (-34%), huisvesting (-34%) en maatschappelijke participatie (-31%). In vergelijking met 2016 is de zelfredzaamheid in 2017 het sterkst vooruitgegaan op de domeinen maatschappelijke participatie (+31%) en huisvesting (+27%). Dit betekent dat een deel van de Top600-persoon vooruitgang heeft geboekt op maatschappelijke participatie (40 personen) en huisvesting (35 personen), maar dat een ander deel ook minder zelfredzaam is geworden op deze domeinen (respectievelijk 40 en 44 personen). Daarnaast laten de betreffende Top600-persoon in 2017 ook een relatief grote vooruitgang zien op het domein justitie (+30%) (zie figuur 17).

Figuur 17. De ontwikkeling in zelfredzaamheid per domein, tussen 2016-2017 (128 personen)³²

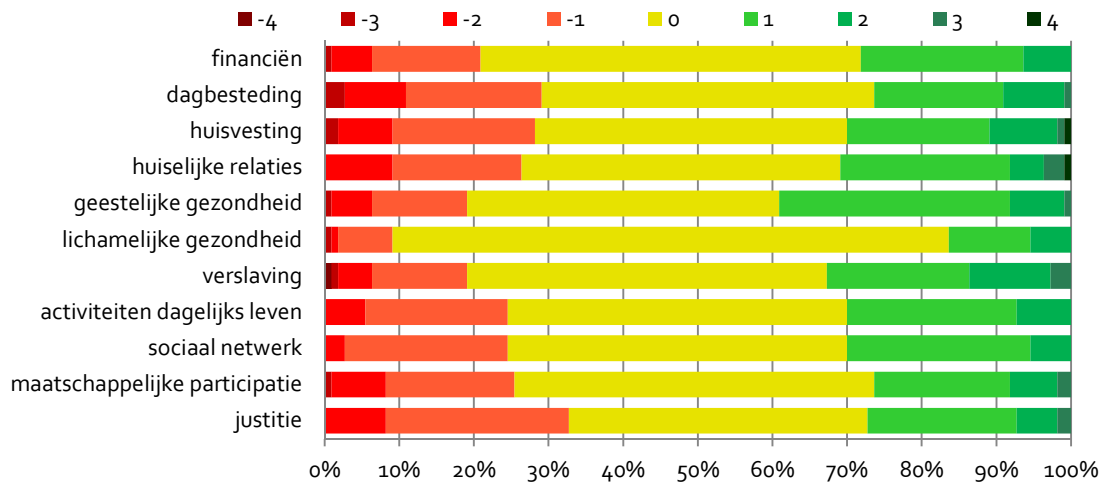
Als de achteruitgang (in het rood) en vooruitgang (in het groen) op zelfredzaamheid van alle domeinen (zie figuur 17) vergeleken wordt met de periode tussen 2015-2016 (zie figuur 18) en 2014-2015 (zie figuur 19)³³, dan is te zien dat van de gemeten groepen er meer personen het afgelopen jaar achteruit zijn gegaan en minder personen vooruit zijn gegaan.

- Ten opzichte van 2016 is er een daling van lichamelijke gezondheid (-21% versus -9%);
- Ten opzichte van 2016 is er een daling van geestelijke gezondheid (+24% versus +39%);
- Ten opzichte van 2015 en 2016 is er een daling op het domein verslaving (+20% versus +33% en +29%).

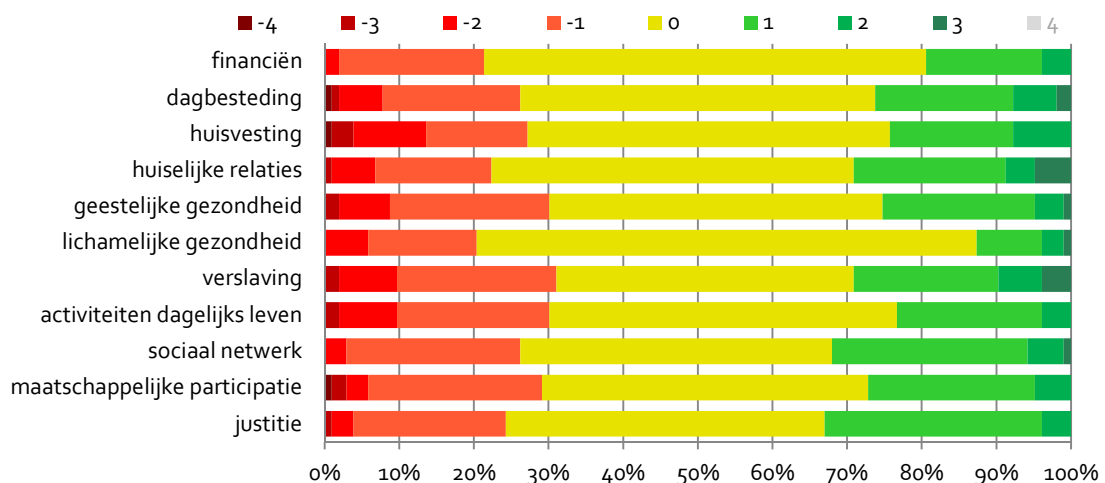
³² De voor - en achteruitgang voor individuele personen is inzichtelijk gemaakt. Van personen waarbij de zelfredzaamheid gelijk blijft (in het geel) is niet bekend op welk niveau zij gelijk bleven (slecht niveau, gemiddeld niveau, goed niveau).

³³ Tussen 2014-2015 voor 103 personen volledig ingevuld door regisseurs, tussen 2015-2016 voor 110 personen en tussen 2016-2017 voor 128 personen.

Figuur 18. De ontwikkeling in zelfredzaamheid per domein, tussen 2015-2016 (110 personen)

Figuur 19. De ontwikkeling in zelfredzaamheid per domein, tussen 2014-2015 (103 personen)

Dagbesteding, inkomen, schulden en leerplicht

Voor de Top600 heeft WPI een speciaal multidisciplinair interventieteam ingericht dat maatwerk levert door middel van intensieve en persoonlijke begeleiding op de leefgebieden werk, inkomen, schulden en scholing. Het interventieteam van WPI begeleidt Top600-personen naar werk, school en/of een leerwerktraject of dagbesteding om hun mogelijkheden op de arbeidsmarkt te vergroten. Over 2017 had het Interventieteam gemiddeld 307 personen in begeleiding.

Positieve uitstroom

Vanaf de start van de aanpak zijn in totaal 320 Top600-personen positief uitgestroomd, waarvan 211 naar werk zijn begeleid en 109 naar school. Intensieve begeleiding, inzet op leerwerktrajecten en inzet van dedicated jobhunters dragen onder andere bij aan positieve uitstroom. Voor 2017 was de doelstelling gesteld op 45 personen positief te begeleiden naar werk of school.

Dit doel is bepaald aan de hand van het behaalde resultaat in 2016 en de te verwachten doelgroep aan de hand van nieuwe instroom in 2017. Hierbij is ook de complexiteit van de doelgroep die reeds in begeleiding was meegenomen. Van januari tot december 2017 zijn 51 personen na de begeleiding positief uitgestroomd, waarvan 21 richting school en 30 richting werk.

Een *positief afgerond* begeleidingstraject betekent dat een persoon naar school of werk wordt begeleid. Een *negatief afgerond* begeleidingstraject vindt plaats als een persoon niet meewerkt of geen inlichtingen verstrekt.

Een *neutraal afgerond* begeleidingstraject vindt plaats in geval van detentie, verhuizing andere gemeente, overlijden of indien iemand geen recht meer heeft op een uitkering vanwege voorliggende voorziening.

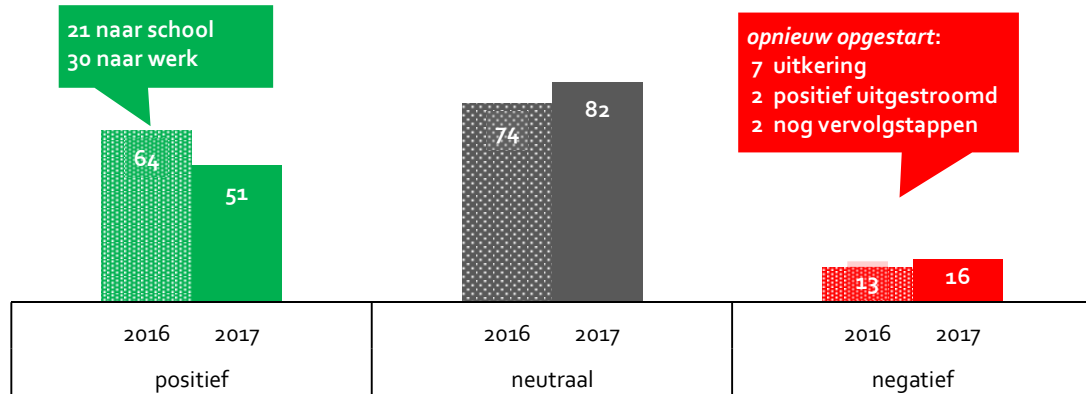
De nieuw ingestroomde doelgroep (instroomlijsten april en november 2017) voor WPI is ten opzichte van 2016 gedaald met 34%; in 2016 stroomde 62 personen nieuw in op de lijst die behoorde tot de doelgroep, ten opzichte van 41 personen in 2017. Echter de groep die WPI begeleidt richting school of werk bestaat grotendeels uit personen die al langer op de Top600-lijst staan waarbij een intensievere begeleiding nodig is en meerdere pogingen nodig zijn om de juiste werkgever te vinden, waardoor het totaal aantal klanten in begeleiding niet is afgenomen. In 2017 zijn 51 personen uitgestroomd, dit is 20% minder ten opzichte van 2016. Deze daling is verklaarbaar door een daling van de instroom in 2017 en de complexiteit van de Top600-personen die al langer in begeleiding zijn. Hier was reeds op geanticipeerd in de te verwachten uitstroom.

Sluitende aanpak na negatieve uitstroom

Een sluitende aanpak door de betrokken partners is een belangrijke succesfactor voor de begeleiding naar werk of dagbesteding en voorkomen van recidive. Samenwerking door de gehele keten is van belang zodat de Top600-persoon te allen tijden in beeld is. WPI heeft over 2017 samen met het AcVZ de beëindigde uitkeringen (negatieve uitstroom) en de vervolgacties van de regisseur onderzocht. Vanaf de start van de aanpak zijn in totaal 227 Top600-personen negatief uitgestroomd, waarvan 16 personen in 2017.

Door proactieve benadering, vasthoudendheid en vervolgacties in samenwerking met de betrokken regisseurs kon de begeleiding voor 13 personen opnieuw opgestart worden. Hiervan ontvangen zeven personen inmiddels weer een uitkering, zijn twee personen positief uitgestroomd naar regulier werk en wordt bij twee personen nog bekeken wat de vervolgstappen zullen zijn. De overige twee personen zijn nog niet in beeld bij WPI, in afwachting van plan van aanpak van regisseur.

Figuur 20. Positief, neutraal en negatief afgeronde begeleidingstrajecten, 2016* en 2017**

* 2016 = periode januari-oktober

** 2017 = periode januari-december

Dagbesteding onder leerplichtigen

Een jongere is leerplichtig tot 16 jaar, vanaf de leeftijd 16 tot 18 jaar is de jongere kwalificatieplichtig. Deze plicht vervalt zodra een startkwalificatie is behaald. Leerplicht is verantwoordelijk voor deze jongeren. De RMC (Regionaal Meldpuntcoördinatie) plicht start na het 18^e levensjaar mits er geen startkwalificatie is behaald. WPI is verantwoordelijk voor deze jongeren. Daarnaast wordt WPI ingezet om voortijdig schoolverlaters een dagbesteding aan te bieden. Dit kan ingezet worden door Leerplicht als de jongere nog leerplichtig of kwalificatieplichtig is. Ten tijde van de RMC plicht moet WPI hier op inzetten.

Schoolverzuim (leerplicht)

Op de peildatum 1 januari 2018 zijn 22 personen leerplichtig. Hiervan staan 13 personen ingeschreven op een school en met 7 personen gaat het goed (er is geen sprake van verzuim). Van de overige 9 personen zitten 3 personen vast of gesloten en volgen intern onderwijs, één persoon zit vast en volgt geen onderwijs in detentie, één persoon heeft een vrijstelling, twee personen staan niet ingeschreven op een school en van twee personen is onbekend wat hij of zij doet. Binnen de Top600 geldt een 'fastlane' voor leerplichtzaken waardoor deze zaken sneller dan gebruikelijk worden afgedaan. In 2017 is er vijf keer gebruik gemaakt van de fastlane-leerplicht.

Actieve begeleiding bij voortijdig schoolverlaters

Naast de inzet van Leerplicht om schoolverzuim en schooluitval te voorkomen, biedt WPI begeleiding aan de zogenaamde voortijdige schoolverlaters in de leeftijd van 16 tot 23 jaar. In 2017 waren 167 Top600-persoon jonger dan 23 jaar. Daarvan heeft WPI op peildatum 1 januari 2018 in totaal 97 personen (58%) actief in begeleiding, 13 personen in de leeftijdscategorie 13 tot 18 jaar en 84 personen in de leeftijdscategorie 18 tot 23 jaar. Voor de personen onder de 18 jaar geldt dat WPI verantwoordelijk is voor de inzet van een leerwerktraject om uiteindelijk de persoon toe te leiden naar school of werk.

Van de overige 70 (42%) is het volgende vastgesteld:

- 33 personen (47%) zijn ingeschreven op school en behoren niet tot de doelgroep van WPI (verantwoordelijkheid Bureau Leerplicht);
- 9 personen (13%) hebben een startkwalificatie behaald en behoren niet tot de doelgroep van WPI in het kader van de wet regionale meld- en coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten (twee naar school, vijf werken, een woonachtig in andere gemeente en een dagbesteding onbekend regisseur aan zet met plan van aanpak);
- 16 personen (23%) zijn woonachtig buiten Amsterdam en behoren niet tot de doelgroep van WPI;
- 1 persoon heeft geen BSN nummer en behoort niet tot de doelgroep van WPI.

Ten tijde van het onderzoek bleek dat 11 personen (16%) geen startkwalificatie hadden, waarna alsnog de begeleiding is gestart.

Actieve begeleiding WPI versus aanhoudingen

Het bieden van actieve begeleiding naar werk of dagbesteding helpt Top600-persoon om zelf verantwoordelijkheid te nemen over hun leven. Als de persoon een dagbesteding heeft, is de kans kleiner dat deze persoon overlast veroorzaakt, omdat de persoon dan een (meer) gestructureerde dagindeling heeft. Ook de kans op recidive wordt daarmee kleiner. Om deze reden is het interessant om te kijken naar aanhoudingen direct na beëindiging van de begeleiding door WPI.

De afgeronde begeleidingsperioden vanuit WPI (zie figuur 20) zijn vergeleken met de HIC aanhoudingen gepleegd in 2017. In totaal zijn 71 personen in 2017 aangehouden voor een HIC delict. Het jaar daarvoor bestond deze groep uit 35 personen. Als specifiek wordt gekeken naar aanhoudingen voor HIC-feiten *binnen de eerste 6 maanden* na uitstroom³⁴ uit een begeleidingstraject, dan valt bij de personen die door WPI zijn begeleid het volgende op:

- Bij 3 (6%) van de 51 personen die **positief** zijn uitgestroomd vond er binnen zes maanden na uitstroom een aanhouding voor een HIC-delict plaats.
- Bij 5 (7%) van de 82 personen die **neutraal** zijn uitgestroomd vond er binnen zes maanden na uitstroom een aanhouding voor een HIC-delict plaats.
- Bij 3 (19%) van de 16 personen die **negatief** zijn uitgestroomd vond er binnen zes maanden na uitstroom een aanhouding voor een HIC-delict plaats.

De Top600-persoon in begeleidingstrajecten zijn 60 keer aangehouden voor andere strafbare feiten. Deze aanhoudingen vonden plaats voor aanvang van de uitkeringsperiode (18 aanhoudingen) of gedurende de uitkeringsperiode (42 aanhoudingen). Van de laatste groep zijn 20 uitkeringen inmiddels beëindigd. Bij de overige 22 aanhoudingen wordt het politieonderzoek en eventuele veroordeling afgewacht. Mocht dit leiden tot een gevangenisstraf dan zal de uitkering alsnog beëindigd worden.

³⁴ In deze analyse zijn alle personen geselecteerd die minstens zes maanden de tijd hebben gehad om te recidiveren, dus minstens zes maanden geleden zijn uitgestroomd.

Schuldhelpverlening

Een (problematische) schuldensituatie ontregelt het leven van een persoon enorm en vormt bovendien een extra risicofactor op recidive. Vanaf de start in 2013 zijn 463 personen aangemeld voor schuldhelpverlening. Hiervan zijn op peildatum 1 januari 2018 in totaal 111 personen actief aangemeld, waarvan 47 in begeleiding zijn. Vorig jaar waren 175 personen actief in begeleiding. Dit verschil is te verklaren door een vermindering van het aantal Top600-personen dat tot de doelgroep van WPI behoort. In 2017 zijn er in totaal 75 plannen van aanpak opgesteld, 40 stabilisaties gerealiseerd, 30 regelingen getroffen en 10 saneringen tot stand gekomen.

Daarnaast is het mogelijk om budgetbeheer in te zetten via FIBU (Financieel Budgetbeheer) als een persoon is aangemeld voor OGGZ (Openbare Geestelijke Gezondheidszorg), twee of meer schulden heeft en minimaal vier uur financiële begeleiding per jaar nodig heeft. In 2017 zijn 41 personen aangemeld. In 40 gevallen is een budgetplan opgesteld en inkomensbeheer opgestart. In een geval is FIBU ingezet om te bemiddelen voor een klant met een Wajong-uitkering.

Openstaande vorderingen en boetes

De aanpak van schulden op casusniveau is een integraal onderdeel van de Aanpak Top600.

Op 1 januari 2018 hebben 413 Top600-personen een openstaande vordering of boete bij het CJIB (zie figuur 21). Dit is 79% van de personen die op de Top600-lijst staan (vergelijkbaar met de 78% in 2016). De grondslagen voor vorderingen en boetes verschillen (verkeersboetes, strafbeschikkingen, schadevergoedingen en boetevonnissen)³⁵.

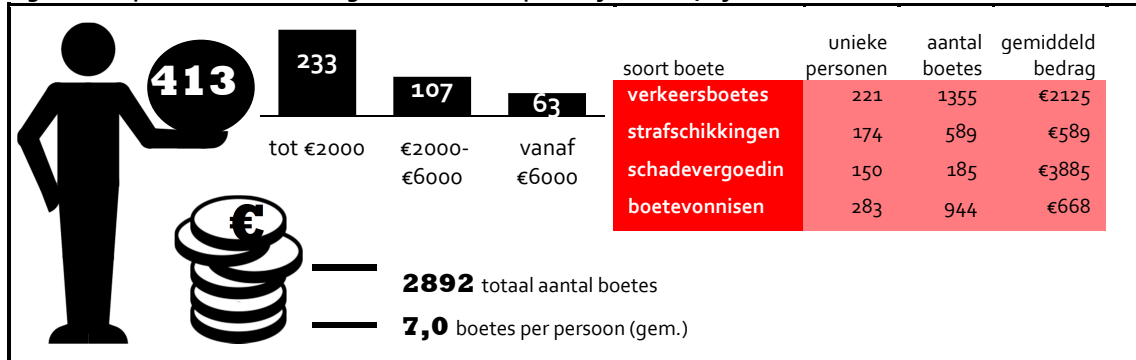
Om de schulden problematiek van Top600-personen integraal aan te pakken werkt het AcVZ en WPI o.a. samen met het CJIB. Met het CJIB, OM en Ministerie van Justitie en Veiligheid onderzoekt het AcVZ of (binnen de grenzen van de executieplicht van het CJIB) betalingsregelingen mogelijk zijn, procedures kunnen worden ingekort, versneld of overgeslagen.

Willem had ruim €2.000,- aan openstaande boetes bij het CJIB. Tijdens zijn examenjaar niveau 2, moest hij nog een vervangende hechtenis voor een mislukte taakstraf uitzitten. Door de nauwe samenwerking tussen het AcVZ, de Politie en het CJIB is het gelukt om de vervangende hechtenis niet al tijdens het lopende schooljaar, maar precies in de schoolvakantie te laten plaatsvinden. Daarnaast is er een, voor Willem, haalbare betalingsregeling getroffen voor zijn openstaande boetes. Naast zijn studiefinanciering heeft hij, in de avond, een parttimebaan als koerier. Van zijn salaris betaalt hij per maand €30,- af aan zijn openstaande boetes. Mede hierdoor is het Willem gelukt zijn startkwalificatie te behalen aan de Amsterdamse Plus school.

³⁵ Mulder: verkeersboetes; Strabis: strafschikkingen; Terwee: opgelegde schadevergoedingen.

Figuur 21. Openstaande vorderingen en boetes Top600 bij het CJIB, 1 januari 2018³⁶

Betalingsregelingen

Van januari 2017 tot januari 2018 zijn er in het kader van het samenwerkingsverband met het CJIB in totaal 172 zaken van Top600-personen met schulden opgepakt. Deze zaken werden deels door de regisseur zelf aangedragen (70 zaken) en deels werd de aandacht vanuit AcvZ zelf gericht op personen met een boete tussen €1.000 en €3.000 (102 zaken)³⁷. Voor 58 van de 70 zaken die zijn aangedragen door de regisseurs, zijn betalingsregelingen getroffen, acht zaken zijn in behandeling en voor vier zaken is er geen regeling tot stand gekomen met het CJIB. Van de 102 zaken³⁸ die actief vanuit het AcvZ zijn opgepakt zijn er 32 betalingsregelingen getroffen, zijn er 7 nog in behandeling en is er voor 63 zaken geen regeling tot stand gekomen (zie figuur 22).

Figuur 22. Persoonsgerichte aanpak bij CJIB-zaken, 1 januari 2017 tot 1 januari 2018

	zaken door regisseur aangedragen (n=70)	zaken opgepakt vanuit AcvZ (n= 102)
betalingsregeling		
• wel betalingsregeling	58	32
• geen betalingsregeling	4	63
• betalingsregeling in behandeling	8	7
Ingezette acties		
• bevroren boetes	42	23
• zaken voegen	10	8
• zaak terughalen deurwaarder	2	9
• afwijken betalingstermijn	13	6

De samenwerking met het CJIB werpt zijn vruchten af. Met het CJIB is afgesproken het samenwerkingsverband in 2018 uit te breiden naar de overige aanpakken en programma's die deel uitmaken van het AcvZ (o.a. Top400, Treiteraankpak, Detentie en Terugkeer).

³⁶ Het is toeval dat het aantal boetes en het gemiddeld bedrag bij strafbeschikkingen allebei 589 zijn.

³⁷ Gekozen is om de focus op deze boetehoogte te leggen gelet op de complexiteit van de schuldenproblematiek en de mogelijkheid van het treffen van haalbare afbetalingsregelingen.

³⁸ Het AcvZ heeft als doel gesteld om in 2017 100 zaken op de persoonsgerichte manier te behandelen. Dit doel is met 102 zaken behaald.

Inzet tijdens detentie

Om de kans op recidive van Top600-personen na detentie zo klein mogelijk te maken, wordt er tijdens detentie middels een plan van aanpak gewerkt aan het verbeteren van het perspectief op een aantal verschillende leefgebieden. Het gaat dan om: een geldig ID-bewijs, dagbesteding, werk en inkomen, huisvesting, (toeleiden naar) zorg, de aanpak van schulden én het werken aan motivatie tot gedragsverandering. Een plan van aanpak op maat zorgt ervoor dat de zaken die goed lopen in iemands leven, tijdens de detentieperiode behouden kunnen blijven en dat er duidelijkheid en afstemming is over de aanvullende acties die nodig zijn om re-integratie zo goed mogelijk vorm te geven. Zo is het bijvoorbeeld mogelijk dat er tijdens detentie versneld een ID-bewijs wordt verstrekt, dat de aanvraag voor een uitkering tijdig wordt opgestart en dat een gedetineerde na de detentieperiode begeleiding krijgt bij de overgang naar 'buiten' (opvang aan de poort).

Sinds eind oktober 2016 houden de regisseurs van Top600-personen in het AcVZ registratiesysteem ('VEHAA') voor iedere detentie bij wat de situatie op de zes verschillende leefgebieden was voorafgaande aan de detentie, welke inzet ze hebben gepleegd en wat hiervan uiteindelijk het resultaat was (de situatie op het leefgebied na afloop van de detentie). Dankzij deze manier van monitoren is meer zicht op de aandachtspunten bij de start van de detentie en op de resultaten van de geleverde inspanningen op het moment dat de gedetineerde de inrichting verlaat.

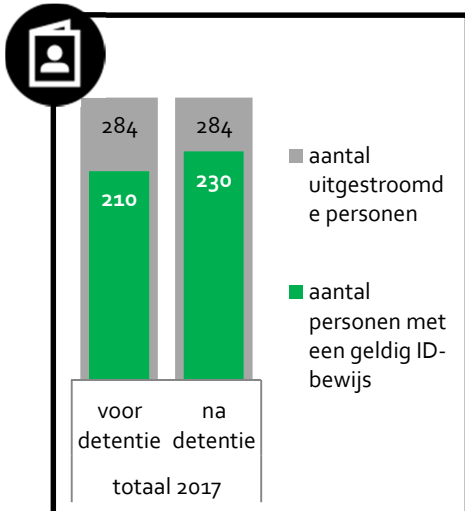

Stefano raakt gedetineerd in JC Zaanstad. Hij is erg druk, tegenwerkend en boos. Door het personeel op de Top600-afdeling, dat hiervoor speciaal is getraind, is ingezet op intensieve begeleidingsgesprekken. Door deze gesprekken, werd Stefano rustiger, gemotiveerder om mee te werken, en lukte het zelfs om tijdens zijn detentie door te gaan met zijn Havo-opleiding én zijn Havodiploma te behalen.

Resultaten per leefgebied na detentie

In deze Effectmonitor kijken we naar de resultaten van de inspanningen die tijdens detentie zijn geleverd, om zichtbaar te maken of het aandeel Top600-personen met een ID-bewijs, huisvesting, inkomen, dagbesteding, passende zorg, hulp bij schulden en motivatie is toegenomen na detentie. In 2017 zijn in totaal 371 personen uit detentie gekomen. De resultaten die hieronder zijn vermeld, zijn gebaseerd op de **284** detenties (77%) waarbij zowel de voor- als nameting volledig is ingevuld door de regisseur. Samenvattend is in 2017 op alle leefgebieden een vooruitgang te zien op de situatie na detentie in vergelijking met de situatie voor detentie. De beginsituatie varieert per leefgebied, wat ook het maximaal te behalen resultaat beïnvloedt. Zo ligt het aandeel Top600-personen met een vorm van dagbesteding voor detentie op 35% en het aandeel personen met een ID-bewijs op 74%. De grootste toename is zichtbaar bij de dagbesteding: het aandeel Top600-personen mét een vorm van dagbesteding is na detentie gestegen naar 51% (dus een procentuele stijging van 46%). Voorafgaand aan detentie lag dit aandeel relatief laag, wat veel reden geeft tot inzet. Bij de overige leefgebieden varieert de toename op de situatie voor en na detentie van 9% tot 19%.

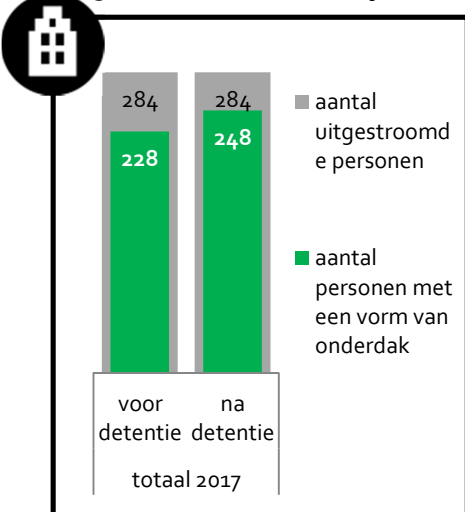
Figuur 23. Resultaten inzet tijdens detentie op het leefgebied ID-bewijs, aantallen, 2017 (n=284)

2017

Resultaten inzet ID-bewijs: Over heel 2017 is er een stijging zichtbaar van het aantal personen dat na afloop van detentie in het bezit is van een geldig ID-bewijs in vergelijking met het aantal Top600-personen voorafgaand aan detentie (voor detentie heeft 74% van alle personen een geldig ID-bewijs en na detentie 81%). Na afloop van de detentie hebben 12 van de 284 personen nog geen geldig ID-bewijs, bij zes personen is een ID-bewijs (nog) niet haalbaar vanwege de verblijfsstatus en bij 36 personen is het voor de regisseur nog onbekend of de Top600-persoon na zijn detentie in het bezit is van een geldig ID-bewijs.

Figuur 24. Resultaten inzet tijdens detentie op het leefgebied huisvesting, aantallen, 2017 (n=284)

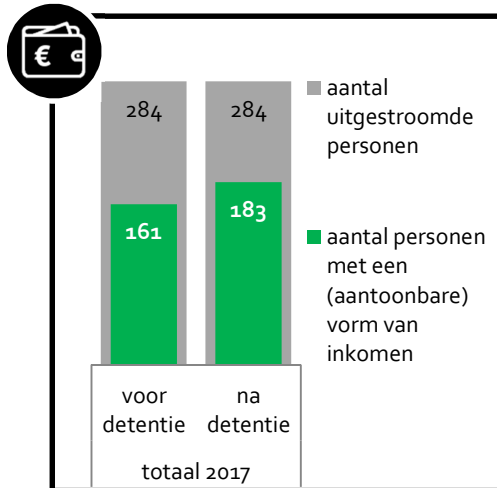
2017

Resultaten inzet huisvesting: Bij aanvang van de detentie was bij een grote meerderheid (80%) van de Top600-personen sprake van een vorm van onderdak. Na detentie is dit aandeel nog toegenomen, naar 87%. Een deel van de Top600-personen woont bij de ouders (voor detentie: 116 personen, na detentie 121), een deel woont zelfstandig (voor detentie: 29 personen en na detentie: 20 personen), een deel woont in een vorm van begeleid of beschermd wonen (voor detentie: 43 personen en na detentie 45 personen³⁹) of bij familie of vrienden (voor detentie: 21 personen en na detentie: 25 personen). Na afloop van detentie hebben 36 van de 284 personen nog geen vorm van (wenselijke) onderdak, ze waren bijvoorbeeld dak- of thuisloos (17 personen) of hun woonsituatie was onbekend (19 personen)⁴⁰.

³⁹ Van de 45 personen die na detentie een vorm van begeleid of beschermd wonen hebben was er bij 24 personen voor detentie ook sprake van een vorm van begeleid of beschermd wonen.

⁴⁰ Indien de situatie onbekend is wordt dit gezien als geen (wenselijke) vorm van onderdak. Bij alle volgende leefgebieden geldt dat wanneer de situatie 'onbekend' bij de regisseur is, dit gezien wordt als geen passende situatie. Mogelijk wordt hierdoor een negatiever beeld weergegeven van het aantal personen dat niet de wenselijke situatie heeft op het betreffende leefgebied.

Figuur 25. Resultaten inzet tijdens detentie op het leefgebied inkomen, aantallen, 2017 (n=284)

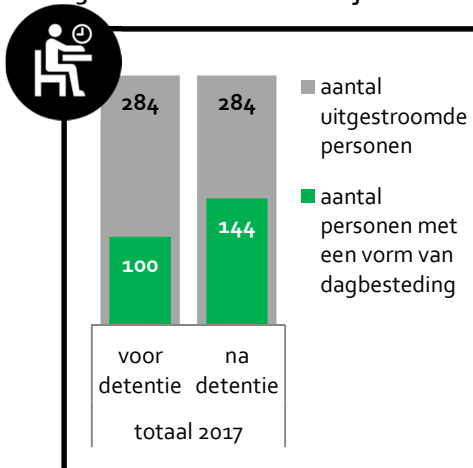

2017

Resultaten inzet inkomen: Het aantal personen met een vorm van een (aantoonbaar) inkomen is in 2017 toegenomen tijdens detentie: voorafgaand aan detentie heeft 57% een vorm van inkomen, na detentie is dit toegenomen naar 64%. Een meerderheid hiervan (139 van de 183 personen) beschikt na afloop van detentie over een uitkering, 21 personen hebben na detentie inkomen uit werk. Van de 101 personen zonder een vorm van een aantoonbaar inkomen na detentie, heeft bijna de helft (49 personen) geen wettelijk inkomen, worden 30 personen onderhouden door ouders en/of familie en is bij 22 personen de situatie onbekend. Regisseurs hebben bij

enkele detenties aangegeven dat het niet gelukt is om tijdens de detentieperiode acties in te zetten op het leefgebied "inkomen". WPI, die met het interventieteam zowel tijdens detentie als de periode ervoor of erna maatwerk levert op het gebied van inkomen, heeft voor deze 36 detenties onderzocht wat de redenen hiervoor waren en of inmenging van WPI (alsnog) wenselijk was. Na afloop van de detentie is in 16 van de 36 gevallen de begeleiding na detentie opgepakt en/of een uitkering toegekend door het Interventieteam van WPI. Bij 14 detenties was begeleiding vanuit WPI niet nodig of niet mogelijk: er was sprake van school of een vorm van inkomen, een persoon was woonachtig in een andere gemeente of vertrokken onbekend waarheen ('VOW'). Tot slot was bij de overige zes personen geen BSN bekend of was de persoon ongewenst vreemdeling.

Figuur 26. Resultaten inzet tijdens detentie op het leefgebied dagbesteding, aantallen, 2017

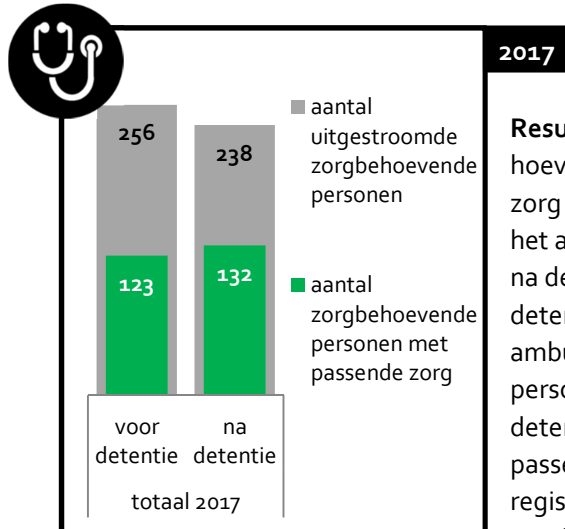

2017

Resultaten inzet dagbesteding: Binnen het leefgebied dagbesteding is de grootste vooruitgang te zien na detentie: van 35% voor detentie naar 51% na detentie. Dit is positief, want het aantal personen met een vorm van dagbesteding is relatief laag voorafgaand aan detentie en geeft dus veel reden tot inzet. De voornaamste vorm van dagbesteding na detentie is een traject horende bij een uitkering (45 van de 144 personen), gevolgd door betaald werk (26 personen) en school en/of opleiding (24 personen). Van de 140 personen die na afloop van detentie geen vorm van dagbesteding hebben, is bij 33 personen de situatie

onbekend. Redenen waarom een persoon na detentie nog geen passende vorm van dagbesteding heeft, zijn: hij of zij wil niet meewerken (of heeft geen motivatie), vertrekt op korte termijn naar het buitenland, de detentieduur is te kort om tijdens detentie al specifieke acties te kunnen uitvoeren, de persoon is psychisch niet in staat tot een vorm van dagbesteding of de prioriteit van de inzet lag eerst op de andere leefgebieden (zoals zorg of huisvesting).

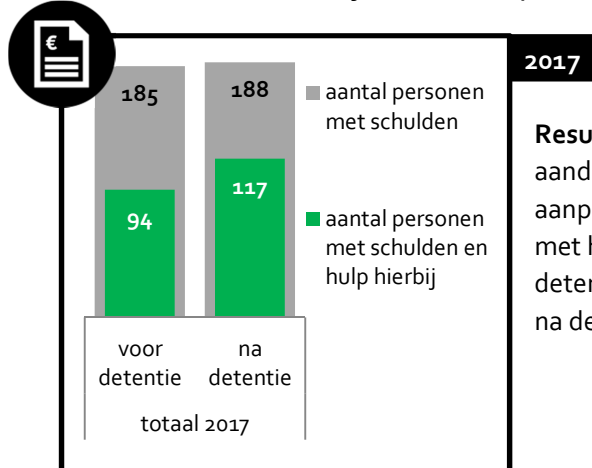
Figuur 27. Resultaten inzet tijdens detentie op het leefgebied zorg, aantallen⁴¹, 2017

Resultaten inzet zorg: In figuur 27 wordt weergegeven in hoeverre alle zorgbehoevende personen hier ook passende zorg voor ontvangen. In 2017 is een stijging zichtbaar van het aantal zorgbehoevende personen mét passende zorg na detentie (56%) in vergelijking met de situatie voor detentie (48%). Dit gaat dan bijvoorbeeld om een ambulante behandeling of begeleiding (115 van de 132 personen) of intramurale zorg (10 personen). Na afloop van detentie hebben 81 zorgbehoevende personen geen passende zorg en bij 25 personen is de situatie bij de regisseur (nog)onbekend. Een reden waarom zorgbehoevende personen na detentie nog geen passende

zorg ontvangen, kan zijn dat ondanks ingezette acties de persoon niet mee wil werken aan behandeling of dat een behandeling al is opgenomen als voorwaarde bij het opgelegde vonnis. De reclassering pakt dit dan op voor de personen met toezicht.

Figuur 28. Resultaten inzet tijdens detentie op het leefgebied schulden, aantallen⁴², 2017

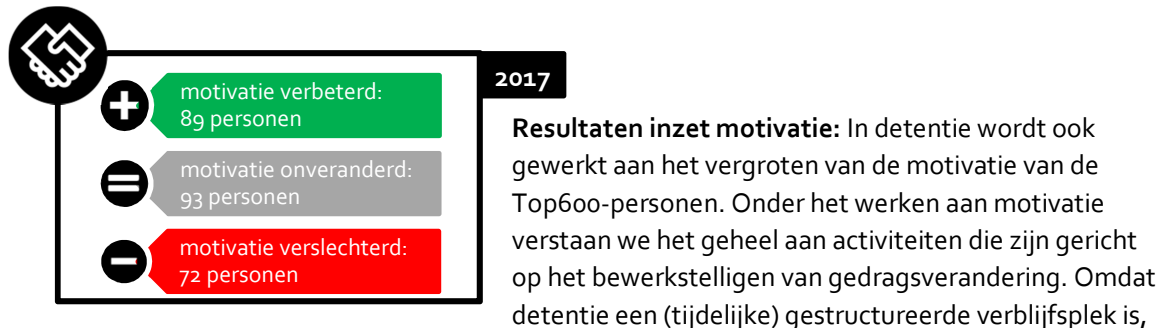
Resultaten inzet schulden: Figuur 28 geeft inzicht in het aandeel Top600-persoon dat hulp⁴³ ontvangt voor de aanpak van hun schulden. Het aandeel Top600-persoon met hulp bij hun schulden is in 2017 na afloop van de detentie toegenomen: van 52% voor detentie naar 62% na detentie.

⁴¹ Dit is een momentopname en wordt door de regisseur beoordeeld, zowel voorafgaand aan detentie als na afloop van detentie.

⁴² Dit is een momentopname en wordt door de regisseur beoordeeld, zowel voorafgaand aan detentie als na afloop van detentie.

⁴³ Omdat personen in detentie niet over een vast inkomen beschikken en de detentieduur nog niet altijd bekend is, ligt de focus tijdens detentie op de voorbereiding van de aanpak van schulden (inventariseren, werken aan motivatie, aanschrijven schuldeisers, etc.). De voorbereiding van de aanpak van schulden wordt gedaan door het WPI interventieteam, de casemanager of de regisseur.

Figuur 29. Resultaten inzet tijdens detentie op het leefgebied motivatie, aantallen, 2017

is dat reden om juist tijdens detentie interventies op het leefgebied motivatie aan te bieden. Om die reden is het leefgebied motivatie inmiddels standaard onderdeel van het plan van aanpak voor alle Top600/Top400-personen. De ontwikkeling van de motivatie wordt gemeten door de regisseur zowel voor als na detentie de motivatie met een rapportcijfer te laten beoordelen. In figuur 29 is te zien dat bij 89 van de 254 personen de motivatie na detentie is verbeterd. Van deze 89 personen wordt bij 67% de motivatie na detentie met een voldoende beoordeeld. Aandachtspunt is de 72 personen bij wie de motivatie tijdens de detentieperiode is verslechterd (bij 86% van deze personen wordt de motivatie na detentie met een onvoldoende beoordeeld). Een kwart van de personen bij wie de motivatie is gemeten, zat een maand of korter gedetineerd⁴⁴, wat de tijd beperkt om al gedragsverandering te verwachten.

Daarnaast is het belangrijk te melden dat het op dit moment alleen nog in PI Lelystad mogelijk is om deel te nemen aan de eerder genoemde motivatieprojecten. Van de 72 personen bij wie de motivatie is afgenomen, zaten elf personen vast in PI Lelystad. Hiervan hebben 5 personen ook deelgenomen aan een van de motivatieprojecten. Overigens is een direct causaal verband tussen deelname aan een motivatieproject en gedragsverandering moeilijk te leggen. Het verbeteren of verslechteren van motivatie hangt van meer factoren af dan deelname aan een van de speciale motivatieprojecten. Motivatie is uiteraard wel een vast onderdeel van de methodiek die de Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI) in alle inrichtingen toepast, dus ook voor de personen die in een andere inrichting verbleven.

⁴⁴ 1 persoon zat zeven dagen gedetineerd, 6 personen zaten 1-2 weken gedetineerd en elf personen zaten twee weken tot een maand gedetineerd.

Uitgelicht project: Prison Yoga in PI Lelystad

Vanuit de Top600 worden in detentie verschillende projecten georganiseerd gericht op het motiveren van Top600-gedetineerden om hun gedrag te veranderen en hun leven een andere richting te geven. Een van deze projecten is 'Prison Yoga': in series van 12 weken worden in detentie yogalessen gegeven die specifiek ontwikkeld zijn voor gedetineerden. Deze interventie kan gedetineerden ondersteunen om op een andere (positieve) manier te leren omgaan met spanningen, stress en impulsen, en met emoties zoals woede en verdriet. In 2017 namen 12 Top600-gedetineerden deel aan Prison Yoga.

In 2017 werd gedurende de twaalf weken een onderzoek uitgevoerd naar de effecten van Prison Yoga op de mentale gesteldheid van Top600-gedetineerden.⁴⁵ Dit onderzoek liet positieve effecten zien op onder meer het hanteren van emotieregulatie, omgaan met stresssymptomen en verminderen depressieve gevoelens.

Figuur 30. Gemiddelde resultaten Prison Yoga gemeten voor, tijdens en na interventie, n=12⁴⁶

slaapproblemen	angstgevoelens	vijandigheid	uiten van emoties	PTSS symptomen	depressie
• voor: 10.50	• voor: 13.00	• voor: 9.75	• voor: 14.37	• voor: 19.50	• voor: 24.26
• tijdens: 9.11	• tijdens: 11.78	• tijdens: 7.67	• tijdens: 13.87	• tijdens: 14.44	• tijdens: 22.89
• na: 9.20	• na: 12.40	• na: 7.80	• na: 13.40	• na: 14.20	• na: 22.00

Ook het personeel van PI Lelystad heeft Prison Yoga als een positieve interventie voor gedetineerden ervaren: "Na de lessen is er meer rust, ook op de afdeling". Hoewel het onderzoek een kleine steekproef betreft, moedigen de resultaten aan om ook in 2018 door te gaan met yoga in detentie.

"Yoga heeft me rustiger gemaakt en meer gefocust. Vroeger vloog ik op de luchtplaats van de ene naar de andere persoon en stuiterde ik alle kanten op. Nu loop ik gewoon rondjes en praat ik rustig met andere".
Deelnemer Prison Yoga

⁴⁵ Josephine Jankowski (Master student klinische psychologie); onder begeleiding van Dr. Johan Verwoerd (Universiteit Groningen/Universiteit van Amsterdam) en klinisch psychologe Kristin Skotnes Vikjord.

⁴⁶ De Prison Yoga effecten op slaapproblemen, angstgevoelens en vijandigheid zijn met name zichtbaar tijdens het geven van de interventie en namen af na afloop van de interventie.

Doelstelling 3

Beperken instroom broertjes en zusjes

De (minderjarige) broers (en zussen) van Top600-personen lopen een aanzienlijke kans zelf in crimineel gedrag te vervallen⁴⁷. Om dit te voorkomen zetten GGD Vangnet en het Preventief Interventie Team (PIT) actief in op het in kaart brengen van de (benodigde) hulpverlening en het actief begeleiden van minderjarige broertjes, zusjes en kinderen van Top600-personen.

Begeleiding minderjarigen tot acht jaar door GGD Vangnet

GGD Vangnet draagt bij aan het voorkómen dat minderjarige kinderen in de directe omgeving van Top600-personen zich in negatieve zin ontwikkelen richting

criminaliteit. Het doel is om binnen een korte tijd via een probleeminventarisatie van het gezinssysteem vast te stellen of kinderen zorg nodig hebben en (indien dit het geval is) hen toe te leiden naar hulpverlenende organisaties of – indien zorg reeds aanwezig maar ontoereikend – de bestaande zorg te coördineren. Nadat een aanmelding bij GGD Vangnet is opgepakt⁴⁸, gaat GGD Vangnet op huisbezoek bij het gezin. Huisbezoeken worden in de regel aangekondigd, tenzij GGD Vangnet in het belang van de zaak denkt dat het huisbezoek beter onaangekondigd kan worden afgelegd. In 2017 heeft GGD Vangnet bij 36 gezinnen één of meer huisbezoeken gedaan. Ter vergelijking: van januari t/m september 2016 heeft GGD Vangnet bij 38 gezinnen één of meer huisbezoeken uitgevoerd. Ondanks het verschil in meetperiodes is wel te zien dat er sprake is van een daling in het aantal uitgevoerde huisbezoeken in 2017 ten opzichte van 2016.

GGD Vangnet bepaalt, op basis van de uitkomsten van hun onderzoek, of en waarheen doorverwezen wordt. Dit kan zowel naar volwassen- als naar jeugdhulpverlening zijn. In 2017 heeft GGD Vangnet acht keer een gezin doorverwezen naar hulpverlening. Ouders/verzorgers mogen er voor kiezen niet mee te werken aan het GGD-onderzoek en/of aan een door GGD Vangnet noodzakelijk geachte verwijzing. Wanneer partijen (bijv. politie, regisseur Top600) zich echter zorgen blijven maken en ouders/verzorgers houden een gesprek af, kan GGD Vangnet een zorgmelding doen bij Veilig Thuis. In 2017 is er één zorgmelding gedaan bij Veilig Thuis.

Een aantal verschillen tussen het PIT en de GGD op een rijtje:

- De GGD richt zich op kinderen onder de 8 jaar. PIT kijkt naar kinderen vanaf 8 jaar.
- De GGD bezoekt ook alle gezinnen buiten Amsterdam, onafhankelijk van de leeftijd. PIT is alleen voor Amsterdam.
- De GGD is primair gericht op overdragen van een gezin aan reguliere voorzieningen. Het PIT geeft zelf begeleiding aan gezinnen.

36

huisbezoek
gelukt

8

doorverwezen
naar
hulpverlening

1

zorgmelding
bij Veilig Thuis

⁴⁷ Uit eerder onderzoek blijkt dat ongeveer driekwart van jongens met een zwaar criminele broer later zelf een veroordeling krijgt.

⁴⁸ In 2017 zijn er 38 gezinnen aangemeld waarvan er 37 zijn opgepakt.

Begeleiding minderjarigen vanaf acht jaar door het PIT

Om ervoor te zorgen dat broertjes, zusjes en minderjarige kinderen van Top600-personen niet afglijden in de criminaliteit, houdt het PIT zich bezig met:

- Vroegtijdig signaleren van risicokinderen
- Inzetten van passende hulpverlening op basis van grondig onderzoek
- Bevorderen van een goede schoolgang van basisschool tot startkwalificatie
- Bevorderen van een gunstig thuisklimaat

Het PIT geeft begeleiding aan kinderen en jongeren van 8 tot 18 jaar. De begeleiding vanuit het PIT kan bijvoorbeeld gaan om het aanjagen van de bestaande hulpverlening, nieuwe hulpverlening organiseren, screenen op sociale leerbaarheid of het onderhouden van contact met de betreffende school. Nadat een gezin actief in begeleiding is geweest (gemiddeld ongeveer twee jaar), wordt het gezin één tot anderhalf jaar gemonitord voordat de begeleiding definitief wordt afgesloten, bijvoorbeeld als de Top600-broertjes of -zusjes meerderjarig zijn geworden.

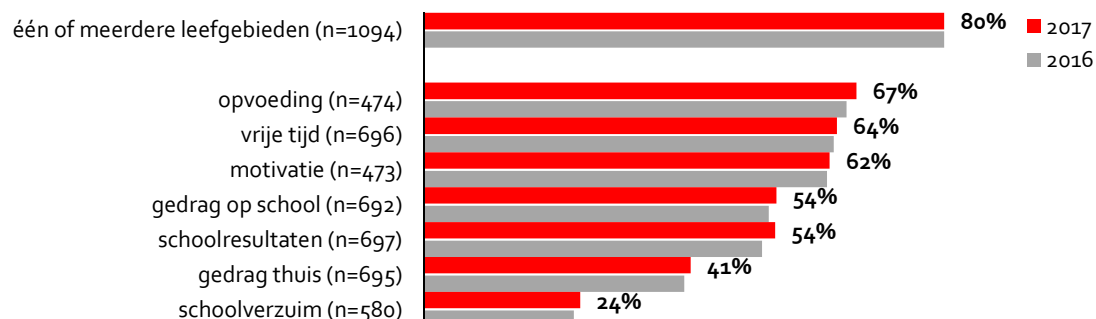

Drie zoons uit één gezin zijn veelvuldig in aanraking geweest met de politie. De tweede zoon zit in de Top600-aanpak. Het jongste broertje (14 jaar) stond al enkele jaren onder toezicht bij Jeugdbescherming. Het broertje liet forse gedragsproblemen zien op school en in een buurthuis. In overleg met Jeugdbescherming is er door het PIT toegewerkt naar een screening van het broertje op sociale leerbaarheid. Uit dit onderzoek bleek onder meer dat hij moeite heeft met emotieherkenning en zich verplaatsen in een ander, en dat hij snel gefrustreerd is. Door gesprekken met de ouders zijn zij uiteindelijk akkoord gegaan met de adviezen. Onderdeel van dit advies was het vinden van een goed rolmodel. Deze is gevonden in een jeugdwerker van hetzelfde buurthuis. Doordat het broertje verantwoordelijk is gemaakt voor het ondersteunen bij buurthuisactiviteiten, is hij minder op straat en wordt hij niet meer in verband gebracht met overlast in de buurt. Ook gaat hij minder om met delinquente vrienden.

Omvang problematiek

Om de begeleiding goed vorm te kunnen geven, brengt het PIT bij aanvang van elk traject in kaart op welke leefgebieden er sprake is van problemen⁴⁹. Net zoals in 2016 bleek bij aanvang, **80%** problemen te hebben op één of meer leefgebieden⁵⁰ (zie figuur 31). Het gaat dan vooral om problemen rondom de opvoedingscapaciteiten van de ouders, vrije tijdsbesteding en motivatie voor hulpverlening.

Figuur 31. Problemen op verschillende leefgebieden bij aanvang begeleiding PIT 2017, in procenten.

⁴⁹ Bij de leefgebieden 'opvoeding' en 'motivatie voor hulpverlening' wordt, in tegenstelling tot de overige leefgebieden, niet gekeken naar het kind zelf maar juist op de ouder(s) en/of verzorger(s) problemen ervaren op die leefgebieden.

⁵⁰ Een score van lager dan 6 op een schaal van 0 tot en met 10.

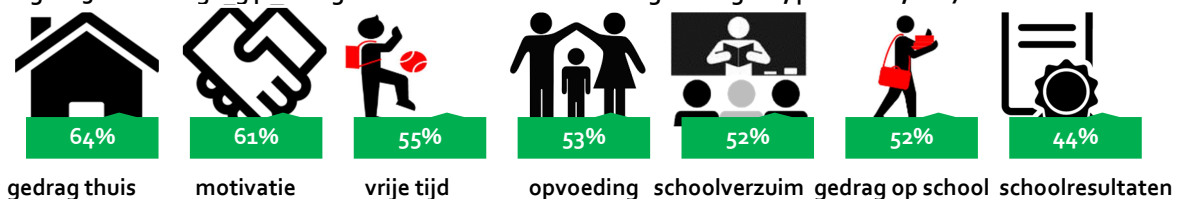
Resultaten per leefgebied na begeleiding

Elk half jaar scoort het PIT opnieuw de stand van zaken op de eerder genoemde leefgebieden van de broertjes en zusjes die zij in begeleiding hebben. Als we kijken naar de resultaten per leefgebied van de broertjes en zusjes die in 2017 gedurende 12 maanden in begeleiding waren (zie figuren 32 en 33)⁵¹, dan zien we de meeste vooruitgang op het leefgebied 'gedrag thuis' (64%). Vervolgens is de meeste vooruitgang te zien bij de leefgebieden 'motivatie voor hulpverlening' (61%) en 'vrije tijdsbesteding' (55%)⁵². Bij alle leefgebieden is bij meer dan 40% van de broertjes en zusjes een verbetering te zien na 12 maanden in begeleiding te zijn.

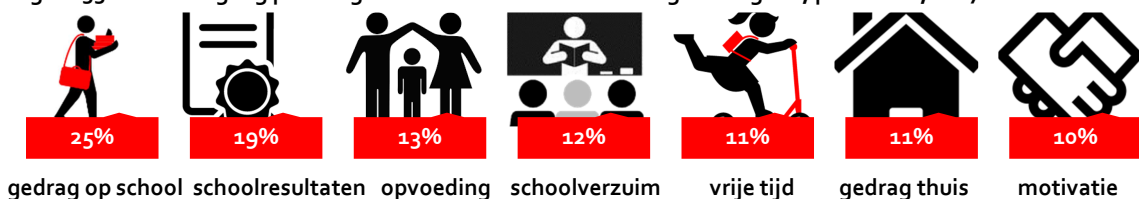
Zoals te zien in figuur 33 is 12 maanden na start van de begeleiding door het PIT bij een deel van de broertjes en zusjes ook een achteruitgang te zien. De meeste achteruitgang is te zien op het gedrag op school, hoewel ook een aanzienlijk deel (52%) daarop vooruitgang boekt. Gezinnen die in begeleiding zijn bij het PIT zijn doorgaans kwetsbaar waardoor een achteruitgang zelfs na 12 maanden in begeleiding mogelijk is.

Daarnaast valt de problematiek rondom de opvoedingscapaciteiten van ouders op: als leefgebied met het hoogste aandeel gezinnen met problemen, lijkt de te verwachten vooruitgang meer tijd in beslag te nemen dan de andere leefgebieden. Bij 13% van de gezinnen is 12 maanden na start van de begeleiding een achteruitgang te zien en bij 34% is de score hetzelfde gebleven. Dit is vergelijkbaar met de situatie in 2016.

Figuur 32. Vooruitgang per leefgebied 12 maanden na start begeleiding PIT, procenten, 2017

Figuur 33. Achteruitgang per leefgebied 12 maanden na start begeleiding PIT, procenten, 2017

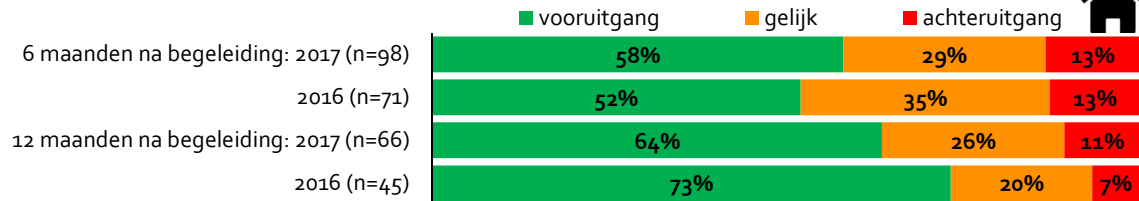

⁵¹ De resultaten van figuren 32 tot en met 37 hebben betrekking op de broertjes en zusjes die bij aanvang problemen had op één of meer leefgebieden.

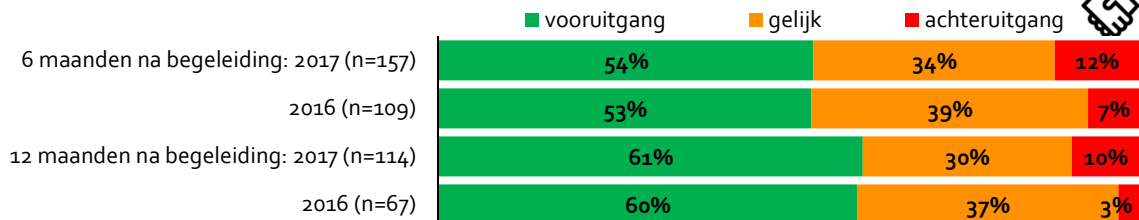
⁵² Bij het leefgebied 'vrije tijdsbesteding' kijkt de PIT-interventiepleger of het broertje/zusje bijvoorbeeld rondhangt in de buurt (wat leidt tot een lagere score op de schaal) of dat hij/zij sport of activiteiten bij het buurthuis volgt (wat leidt tot een hogere score).

In de figuren hieronder staan de resultaten van vier leefgebieden voor zowel 2016 als 2017 gedetailleerd weergegeven. Omwille van het overzicht staan hier enkel de leefgebieden met de grootste vooruitgang ('motivatie voor hulpverlening' en 'gedrag thuis') en grootste achteruitgang ('gedrag op school' en 'schoolresultaten') na 12 maanden weergegeven.

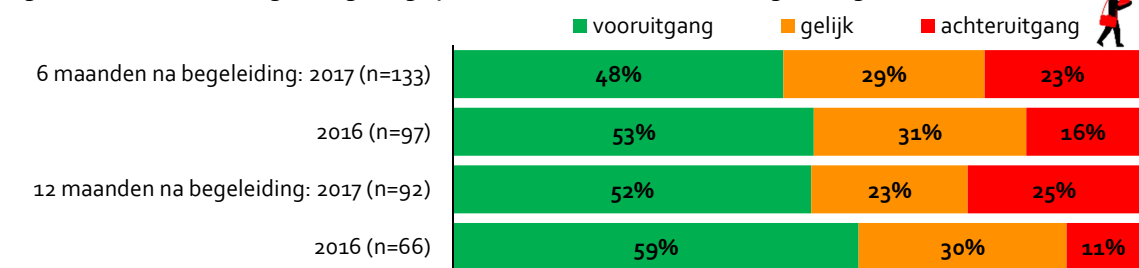
Figuur 34. Resultaten leefgebied gedrag thuis, 6 en 12 maanden na begeleiding PIT, 2016-2017

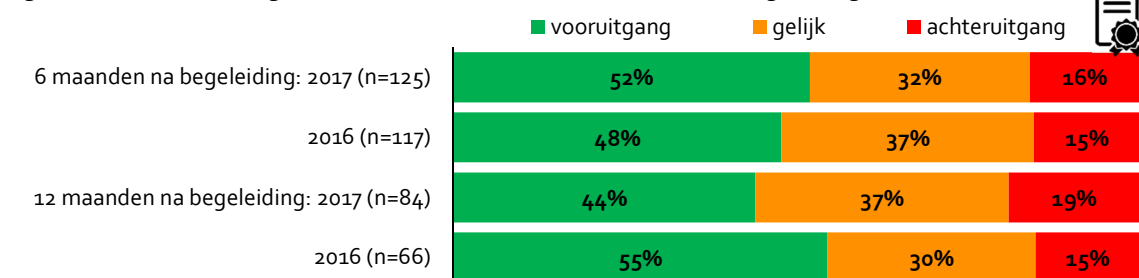
Figuur 35. Resultaten leefgebied motivatie, 6 en 12 maanden na begeleiding PIT, 2016-2017

Figuur 36. Resultaten leefgebied gedrag op school, 6 en 12 maanden na begeleiding PIT, 2016-2017

Figuur 37. Resultaten leefgebied schoolresultaten, 6 en 12 maanden na begeleiding PIT, 2016-2017

Uitgelichte projecten

Project Hardnekkigen

Zoals eerder aangegeven staan van de eerste 600 personen die sinds de start van de aanpak in 2011 zijn ingestroomd, nog 135 personen op de huidige Top600-lijst. Zij voldoen nog steeds (of weer omdat zij in- en uit zijn gestroomd) aan de criteria⁵³. Deze groep wordt ook wel aangeduid als de "hardnekkigen". Na analyse blijkt dat een deel van deze personen nog op de lijst staat, omdat ze potentieel kunnen doorgroeien naar zware criminaliteit (lijken zich dus willens en wetens in criminele circuit te (blijven) begeven), volharden (niet willen of kunnen meewerken vanwege onderliggende problematiek, zoals een verstandelijke beperking of verslaving) of een langdurige zorgbehoefte hebben (met zeer complexe zorgproblematiek). We zien ook bij deze groep een recidivevermindering, echter is deze minder groot dan de recidivevermindering van de totale Top600-lijst.

In 2017 is het project Hardnekkigen gestart waarbij met alle partners gezamenlijk wordt gekeken naar wat er nog extra mogelijk is op deze groep, aan nieuwe creatieve oplossingen (bijvoorbeeld het verkennen van een innovatie vorm van detentie en zorg), extra aanbod of inzet. In de eerste fase van het project zijn geselecteerde zaken opnieuw (met experts van binnen en buiten de aanpak) onder de loep genomen. Geconstateerd is (nogmaals) dat deze zaken zeer complex zijn, dat er al veel vanuit de Top600 is ingezet, maar dat na nadere analyse bijna altijd nog aanknopingspunten voor verdere inzet gevonden worden. Bij een aantal zaken gaat het ook de goede kant op. In de vervolgfase van het project ligt de nadruk op de uitvoering van de gevonden aanknopingspunten. Dit project loopt door tot eind 2018.

Mike pleegt al sinds 1986 diefstallen en geweldsfeiten, is verslaafd aan alcohol en harddrugs, en heeft psychiatrische problemen. In 2012 stroomt hij in de Top600. Vanuit de Top600 is veel ingezet, van het versneld afdoen van strafzaken en het eisen van de ISD maatregel tot de inzet van het 'JOT-team', behandeling en beschermd wonen. Van een aantal vermogensfeiten die hij had gepleegd, is geen aangifte gedaan. Op verzoek van de regisseur is de politie hier actief achter aan gegaan, zijn de aangiftes opgenomen en wordt hij voor deze zaken veroordeeld tot een deels voorwaardelijke straf. Mike werkt enige tijd goed mee met de door de partners afgesproken en door de reclassering geadviseerde bijzondere voorwaarden, waaronder verblijf in een kliniek. Toch gaat hij na een (overigens aanzienlijke) tijd weer de fout in. De politie heeft de partners hier direct over geïnformeerd en het van tevoren gemaakte integrale scenario treedt in werking; zorg: onderzoek naar de mogelijkheid van een Rechterlijke Machtiging en straf: vordering tenuitvoerlegging van de voorwaardelijke straf.

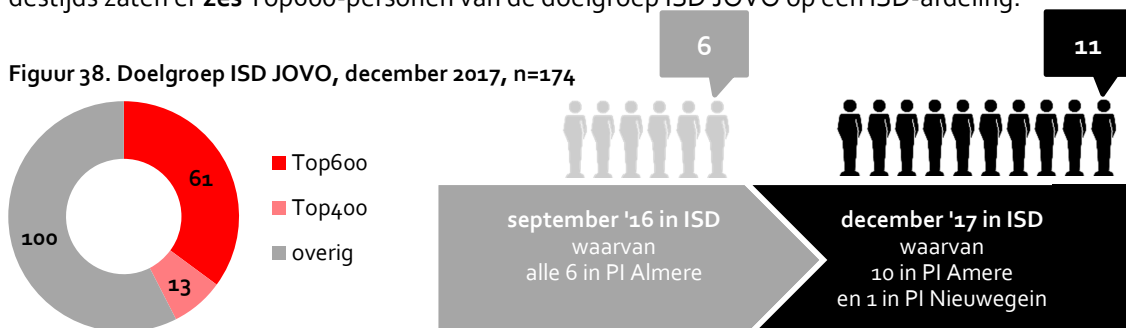
⁵³ Indien Top600-personen niet meer aan de politie- en/of OM-criteria voldoen, maar recent (in de afgelopen twee jaar) wel langdurig gedetineerd hebben gezeten, dan voldoen ze aan de detentiecorrectie en blijven ze om die reden nog op de Top600-lijst staan. Dit wordt ieder half jaar opnieuw getoetst. Circa 80% van deze groep heeft de afgelopen twee jaar meer dan 180 dagen in detentie gezeten, pas als iemand in vrijheid een tijd geen misdrijf meer heeft gepleegd, gaat hij/zij van de lijst af.

Project ISD Jongvolwassenen

In de tweede helft van 2016 is het project 'ISD jongvolwassenen' gestart. Het project richt zich op het beter benutten van de ISD-maatregel (Inrichting voor Stelselmatige Daders) voor jongvolwassenen veelplegers uit de Amsterdamse regio⁵⁴. Reden om het project te starten was dat de ISD maatregel relatief weinig werd opgelegd aan jongvolwassenen, terwijl deze tweejarige maatregel bij uitstek geschikt voor hen kan zijn. Dit omdat de ISD maatregel een combinatie van straf en zorg in een dwangkader biedt, waarmee recidive bij deze groep kan worden verminderd en hun maatschappelijk perspectief vergroot. Het project richt zich op alle fasen van de ISD: voorfase (de jongvolwassene staat op de regionale veelplegerslijst van het OM), toeleiding naar ISD, tenuitvoerlegging van ISD en terugkeer na afloop van de ISD. Eind 2017 bestaat de totale doelgroep van het project uit 174 personen, van wie 61 personen (35%) tot de Top600 behoren (zie figuur 38). Een van de beoogde effecten van het project is dat meer jongvolwassenen die baat kunnen hebben bij de ISD-maatregel, deze ook krijgen opgelegd⁵⁵. Ingezoomd op de Top600 zitten eind 2017 **elf** Top600-personen uit de ISD-JOVO doelgroep op een ISD-afdeling. Dit is bijna een verdubbeling ten opzichte van de situatie bij aanvang van het project in september 2016⁵⁶: destijds zaten er **zes** Top600-personen van de doelgroep ISD JOVO op een ISD-afdeling.

De doelgroep bestaat uit jongvolwassenen (18-24 jaar) zeer actieve veelplegers en stelselmatige daders op de regionale veelplegerlijst van het OM, maar ook een aantal iets oudere personen die in de ISD zitten en jongvolwassenen waren ten tijde van het plegen van het delict waarvoor ze tot de ISD-maatregel veroordeeld werden.

Figuur 38. Doelgroep ISD JOVO, december 2017, n=174

In 2018 ligt de focus op het realiseren van continuïteit van huisvesting, zorg en werk of opleiding tijdens en/of na afloop van de ISD-maatregel en op het realiseren van een pedagogisch leefklimaat in PI Almere.

⁵⁴ Amsterdam en de Amstelland-gemeenten

⁵⁵ Er zijn negen penitentiaire inrichtingen (PI's) met een ISD-afdeling: PI Almere, PI Nieuwegein, PI Rotterdam Hoogvliet, PI Haaglanden, PI Achterhoek, PI Vught, PI Veenhuizen, PI Sittard en PI Zwolle.

⁵⁶ Er zijn geen cijfers beschikbaar over de situatie van eind 2016.

Bijlage 1. Politieregistraties naar buurtcombinatie in 2017⁵⁷

Categorie	Type registratie
1	Overtredingen (APV)
2	Mishandeling
3	Overlast
4	Diefstal/inbraak woning
5	Overige vermogensdelicten
6	Bedreiging
7	Drugshandel
8	Winkeldiefstal
9	Vernieling cq. Zaakbeschadiging
10	Diefstal uit/vanaf motorvoertuigen
11	Diefstal/inbraak bedrijven en instellingen
12	Drugs/drankoverlast
13	Moord, doodslag
14	Straatroof
15	Diefstal van brom-, snor-, fietsen

buurtcombinatie	type registratie															totaal
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
(A00) Burgwallen-Oude Zijde	144	6			1	2	27	3				2				185
(A01) Burgwallen-Nieuwe Zijde	47	7	10		4	3	1	7	2			4	1			86
(A02) Grachtengordel-west	4		1	1						1				1		8
(A03) Grachtengordel-zuid	11	4		1		2	2		1	9	1	1		3		35
(A04) Nieuwmarkt/Lastage	26	1		1	3		1	2	1			1	2	2		40
(A05) Haarlemmerbuurt	7	3		1			2	3								16
(A06) Jordaan	2	4	2	1		2		1			1			1		14
(A07) Weteringschans	12	8		1	5	2	6	1				1		1		37
(A08) Weesperbuurt/Plantage	3		8	2		1		2			1					17
(A09) Oostelijke eilanden/Kadijken	1	2	4			1		1	1							10
(B10) Westelijk havengebied		2									2					4
(B11) Bedrijventerrein Sloterdijk		4	2		1					1	1					9
(E13) Spaarndammer- en Zeeheldenbuurt	1	1	1			2	2		5			3				15
(E14) Staatsliedenbuurt		2	1		1	1		1	1						1	8
(E16) Frederik Hendrikbuurt		2		1	1	1	1				1				1	8
(E17) Da Costabuurt								1			1					2
(E18) Kinkerbuurt		1									1		1			3
(E19) Van Lennepbuurt			1	2								1				4
(E20) Helmersbuurt				3								1				4
(E21) Overtoomse sluis		1							1	1						3
(E22) Vondelbuurt									1						1	2
(E37) Landlust		4	8	1	3	1		1	1			1				20
(E38) Erasmuspark													1			1
(E39) De Kolenkit		1		2	1	3				1						8
(E40) De Krommert		1	1	2		1		1	1						1	8
(E41) Van Galenbuurt		2	1		1	1										5

⁵⁷ Van de 15 meest voorkomende type registraties als verdachte en betrokkene.

(E42) Hoofdweg e.o.	1	1	3	3	2		1										11
(E43) Westindische buurt		1		1	1												3
(F76) Slotermeer-noordoost				1		1	1										3
(F77) Slotermeer-zuidwest	1	2	2	1	1	1	2		1		1	1					13
(F78) Geuzenveld	1	3	5		1	1			1				1	1			14
(F79) Eendracht																	0
(F80) Lutkemeer/Ookmeer					4												4
(F81) Osdorp-oost		4	3	2	1	2		1		1		1					15
(F82) Osdorp-midden		4	2	1	1	2		1	2								13
(F83) De Punt	1		2		1	1		1									6
(F84) Middelveldsche Akerpolder/Sloten	1		14	1													16
(F85) Slotervaart		4	1	4	7	2				2	1		2		2		25
(F86) Overtoomse Veld	1	4	6	2	2		1					2					18
(F87) Westlandgracht			2	1		1											4
(F88) Sloter-/Riekerpolder			2														2
(K24) Oude Pijp	8	2	7	1				2				6					26
(K25) Nieuwe Pijp		2	1					1	3	1		1			2		11
(K26) Diamantbuurt			1			2								1			4
(K44) Hoofddorppleinbuurt				1	1												2
(K45) Schinkelbuurt												1					1
(K46) Willemspark			1	1		1											3
(K47) Museumkwartier				4	1			2									7
(K48) Stadionbuurt		2		1			2		1		2		1		1		10
(K49) Apollobuurt		1		3	2	2				1							9
(K52) Scheldebuurt		1		2			1				1		1				6
(K53) Ijselbuurt					2					1							3
(K59) Station Zuid/WTC e.o.	1					1			1								3
(K90) Buitenveldert-west			1						1		1						3
(K91) Buitenveldert-oost				1					1		1	1					4
(M27) Weesperzijde	2	1		1				2									6
(M28) Oosterparkbuurt	12	4	12	2	3	7	2		1	1					3		47
type registratie																	
buurtcombinatie	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	totaal	
(M29) Dapperbuurt	6	4	3	1	1	3		3		3	1						25
(M30) Transvaalbuurt	3	6	1	2				1	1								14
(M31) Indische buurt west				1	1					2							4
(M32) Indische buurt oost		2	6	1													9
(M33) Oostelijk havengebied		1	12			1			1		1						16
(M34) Zeeburgereiland/Nieuwe Diep	3	2	3	4		1			1	5	1				2		22
(M35) IJburg West				3					1								4
(M55) Frankendael		2	3		4				1				3		1		14
(M56) Middenmeer		1		2	2												5
(M57) Betondorp																	0
(M58) De Omval										1			1				2
(N60) Volewijk		1	1	1	2						2						7
(N61) IJplein/Vogelbuurt		3	1	4	1		1							1			11
(N62) Tuindorp Nieuwendam						1											1
(N63) Tuindorp Buiksloot																	0
(N65) Tuindorp Oostzaan				1													1
(N66) Oostzanerwerf				1													1
(N67) Kadoelen																	0
(N68) Nieuwendam-noord			1										1				2
(N69) Buikslootermeer		4	1	4	1	1		1		1				2	1		16
(N70) Banne Buiksloot		3			1	2	2	1	1								10

(N71) Buiksloterham		3								1			1		5
(T92) Amstel III/Bullewijk	1				2	3		2							8
(T93) Bijlmer centrum (d,f,h)	11	5	5	3	2	1	1	1	3			1	2	1	36
(T94) Bijlmer oost (e,g,k)	4	13	3	9	5	3		3	1			1	1	2	46
(T95) Nellestein		2													2
(T96) Holendrecht/Reigersbos	2	2	9	2	3	4	3	1	1					2	29
(T97) Gein		4	1	2		1			1			1	1		11
Buiten Amsterdam	78	36	50		32	18	18	2	8	14	1	10	6	8	286
Onbekend		62	19	51	20	21	11	15	8		22	1	8	1	240
Totaal	396	250	227	149	133	113	93	74	64	56	56	54	46	42	1671